

Finanssektorens arbejdsgivere på vej mod fusion

A/ Niels Binneman med næsten 70.000 ansatte og en samlet årlig lønsum på ca. 15 mia. kr. Arbejdsgiverne i den fi- nansielle sektor vil udbyr- de et tilbud om fusion med de øvrige sektorer.

Arbejdsgiverne samlet

2. november blev den nye finansielle arbejdsgiverforening stiftet

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) er et resultat af en fusion af de tidligere arbejdsgiverforeninger i den finansielle sektor. Den 2. november holdt man stiftende generalforsamling, og det betyder, at man nu har en fælles arbejdsgiverforening i FA.

Den 2. november blev den nye finansielle arbejdsgiverforening stiftet. Den 2. november holdt man stiftende generalforsamling, og det betyder, at man nu har en fælles arbejdsgiverforening i FA.

FA har følgende struktur:

- Formandskab
- Repræsentantskab ca. 40
- Generalforsamling ca. 250

På Finanssektorens Arbejdsgiverforenings stiftende generalforsamling den 2. november blev Henrik Thomsen valgt som formand. De to næstformænd blev Hans Henrik Kolbe fra Haldia og Gert Kristensen fra Blixen.

FA holder generalforsamling hvert år i april/kvartal. Hvert medlem har en stemme + en stemme for hver 20 ansatte.

Indførelse af repræsentantskab i oplysningen stammer fra...

SET FRA ET ARBEJDSGIVERPERSPEKTIV...

FA og det finansielle arbejdsmarked gennem 25 år

Kolofon

Titel: Set fra et arbejdsgiverperspektiv

– FA og det finansielle arbejdsmarked gennem 25 år

Forfatter: Seniorkonsulent Michael Boas Pedersen

Layout og opsætning: Grafisk designer Maja Pode Blarke

Statistik: Kirsten Lemming-Christensen

ISBN: 978-87-92744-03-6

1. oplag: 200

Udgiver: Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Trykkeri: Finanssektorens Hus

Trykkedato: Første udgave, oktober 2014

Opgave ID: 135-2014

Forord

1989 var på mange måder et begivenhedsrigt år. Berlinmuren faldt, og de kommunistiske regimer kollapsede på stribet. Med forandringerne ændrede verdenskortet sig. Polarisering blev afløst af globalisering, og grundstenen til et tættere europæisk samarbejde blev lagt.

Samme år så Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) dagens lys. Det skete, da de tre eksisterende arbejdsgiverforeninger i sektoren blev enige om at opløse sig selv og fusionere til FA.

FA har i de forgangne 25 år været kendetegnet ved et stort medlemsengagement og medlemsinvolvering i diverse udvalg og arbejdsgrupper. Derfor er historien om FA's første 25 år også en integreret del af den finansielle sektors historie.

Vi har valgt at markere FA's 25 års jubilæum med denne jubilæumspublikation, hvor vi fortæller foreningens historie ved at fremhæve nogle af de væsentligste højdepunkter fra de første 25 år. FA er ingen øde ø – og historien hænger også uløseligt sammen med resten af verden, både i og uden for den finansielle sektor.

De 25 år, der er gået, har været præget af store internationale forandringer, en rivende teknologisk udvikling og meget skiftende økonomiske konjunkturer. Indenfor denne ramme har FA arbejdet for at sikre de bedst mulige rammevilkår for at drive finansiell virksomhed i Danmark. Det er sket gennem indgåelse af overenskomster, juridisk bistand til medlemmerne og interessevaretagelse på det uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske område samt ved at synliggøre og benchmarke sektoren via analyser, statistikker og nøgletal. Det er disse arbejdsområder, der er omdrejningspunktet for denne jubilæumspublikation.

FA's historie er ikke tidligere blevet systematisk beskrevet. Derfor kunne denne jubilæumspublikation heller ikke være blevet til virkelighed uden beredvillig hjælp og gennemlæsninger af både tidligere og nuværende sekretariatsmedarbejdere og bestyrelsesmedlemmer. Redaktionen skylder alle, der har hjulpet, en stor tak.

God læselyst.

*Mariane Dissing,
adm. direktør FA*

Indhold

Forord	3
Arbejdsgiverforeningerne på finansområdet i de tidlige år	7
Det trækker op til fusion	8
FA's stiftelse i 1989	12
De tidlige år – 1990'erne	19
Svære forhandlinger i 1991	23
Sag om virksomhedsoverdragelse i Arbejdsretten	25
Direktørskifte	25
Fagforbundene følger efter med fusioner	26
De store afskedigelsesrunder i 1990'erne	26
OK93	27
FA bliver medlem af Arbejdsmiljørådet	29
Opsving, krise og nye rekrutteringsmønstre – fra år 2000 til 2014	31
FA's første arbejdskonflikt	35
De svære forhandlinger i 2005	36
Medarbejderaktiesagerne	37
Integrationsprojekt i finanssektoren	40
Forhandlingerne 2008	40
Fælles front for bedre arbejdsmiljø	42
Den finansielle krise rammer beskæftigelsen	42
Finansforbundets skamstøtte	44
Certificeringsordning på investeringsrådgivning	45
Lønnedsættelser i Forligsinstitutionen	47
Finanssektorens uddannelsespolitiske indsats samles i FA	48
Sociale medier skaber gnidninger	48
Kriseoverenskomsterne 2011 og 2012	49
Kvinde i direktørstolen i FA	51
Sammenbrud i 2014	53
FA's arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske indsats	57
FA – en synlig aktør	61
Nye tider kræver nye kompetencer	63
Faldende rekruttering via Finansuddannelsen	64
Finansøkonomer og Akademiuddannelsen i Finansiell Rådgivning	65
Finansbachelorene kommer	66
Videreuddannelse på HD 2. del	67
Flere akademikere i sektoren	67
Generationsskifte accelerer kompetenceløft	68

*Arbejdsgiverforeningerne
på finansområdet i de tidlige år*

Arbejdsgiverforeningerne på finansområdet i de tidlige år

Selvom FA formelt blev stiftet i 1989, rækker historien om finanssektorens arbejdsgiverforeninger meget længere tilbage. I Danmark har vi en lang tradition for, at vilkårene på arbejdsmarkedet forhandles mellem arbejdsmarkedets parter. Dette system betegnes som den danske model og strækker sig tilbage til September-forliget i 1899.

De første fagforeninger på det finansielle arbejdsmarked blev stiftet i skyggen af den store krise i 1930'erne. Danske Bankfunktionærers Landsforening (DBL) blev stiftet i 1938 og organiserede for første gang de ansatte i pengeinstitutterne. Året efter blev Danske Sparekassefunktionærers Landsforening (DSfL) stiftet¹. Og i 1944 blev Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening (DFL) stiftet, som en fusion af personaleforeningerne i Dannebrog, Haand i Haand, National, Nordeuropa, Nye Danske, Skandinavien og Tryk².

I denne tidlige fase blev overenskomsterne indgået mellem funktionærorganisationerne og de enkelte virksomheder. Men hurtigt blev det tydeligt for virksomhederne, at det ville styrke arbejdsgiversidens forhandlingsposition at organisere sig i forhandlingsorganisationer. Det førte til stiftelsen af de tre arbejdsgiverorganisationer: Danske Bankers Forhandlingsorganisation (DBF), stiftet i 1949, Forsikringsselskabernes Forhandlingsorganisation (FFO), stiftet i 1956 og Sparekassernes Forhandlingsorganisation (SFO), stiftet i 1959.

I 1976 etablerede DBF og SFO et formaliseret samarbejde med bestemmelser om bl.a. et stående kontaktudvalg mellem de to organisationer og udveksling af informationer. På tilsvarende vis blev der indgået en samarbejdsaftale mellem DBF og FFO. Samarbejdet på tværs af de tre organisationer førte hurtigt til drøftelser om et udvidet og mere formaliseret samarbejde.

På arbejdstagersiden rykkede organisationerne også tættere sammen, og i 1986 stiftede de to fagforbund DBL og DSfL forhandlingskartellet CO-Finans. Selvom etableringen af CO-Finans ikke ændrede forhandlingssystemet i forbindelse med indgåelse af overenskomsterne, lagde det et yderligere pres på arbejdsgiversiden. Dermed gav CO-Finans yderligere næring til overvejelserne om en samlet arbejdsgiverforening på det finansielle område.

Det trækker op til fusion

Slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne var præget af store internationale forandringer og lavkonjunktur. På den internationale scene faldt Berlin-muren i

1 Hansen, Per H. og Jensen, Kristoffer (2013): Vi kan når vi skal, syddanske universitetsforlag, s. 45ff. og s. 51ff.

2 <https://www.dfl.dk/indhold/om-dfl-0>

november 1989. I løbet af de næste måneder faldt de kommunistiske regimer i Øst-europa. Dermed faldt jerntæppet, der havde adskilt øst og vest i næsten 45 år. Det var en omfattende forandring med langtrækkende konsekvenser for både øst og vest.

Det var samtidig en af mest fredelige omvæltninger, verden endnu har set. Med enkelte undtagelser skete regeringsskiftene uden voldelige opstande. I Jugoslavien førte kommunismens fald til en opdeling af landet og en række blodige borgerkrige, som kom til at præge 1990'erne.

September-forliget

September-forliget er en aftale mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund (DsF), (nu DA og LO), der blev indgået i 1899 som afslutning på den mest omfattende arbejdskamp i Danmark nogensinde. Konflikten varede fra maj til september 1899 og omfattede på sit højdepunkt over halvdelen af alle organiserede arbejdere.

Forliget var en afgørende forudsætning for den generelle udvikling af arbejdsmarkedet i Danmark, idet det fastlagde de fagretlige principper, som siden har været gældende.

Med forliget anerkendte fagbevægelsen arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet samt fredspligten i overenskomstperioderne. Organisationerne anerkendte også hinandens ret til at etablere hhv. lockout og strejke, samtidig med at regler, fx for varsling af sådanne aktioner, blev udarbejdet. Endelig fastslog forliget, at stridsspørgsmål skulle afgøres ved forhandling og mægling,

men hvis dette ikke førte til et resultat, kunne sagen indbringes for en domstol. Det lagde grunden til det fagretlige system – i dag i form af Arbejdsretten og den faglige voldgiftsret.

FA er en integreret del af det forhandlingssystem, som kom ud af September-forliget, og som i folkemunde betegnes "Den danske model".

Karikatur med titlen "Mindeblad" af Alfred Schmidt. Trykt i det første nummer af ugebladet Klods Hans, udgivet i september 1899. I midten ses direktør for Privatbanken, Axel Heide, der forsøger at forlige DsF's formand, Jens Jensen (til venstre) og arbejdsgivernes formand, Niels Andersen (til højre).

Sovjetunionens og Warszawa-pagtens endeligt åbnede for et tættere samarbejde i det daværende EF, som med underskrivelsen af Maastricht-traktaten udviklede sig til den europæiske union (EU) i 1992. Dermed var grundstenen lagt for en markant tættere europæisk integration med øget bevægelighed for kapital, varer, tjenesteydelser og arbejdskraft.

Samtidig begyndte de tidligere kommunistiske lande i Østeuropa at udvikle sig til demokratiske stater med liberale økonomier. Det gav grobund for ny vækst på det europæiske kontinent og for den kommende indlemmelse af de første østeuropæiske lande i EU i 2004.

Forsoningen mellem øst og vest blev af mange tolket som begyndelsen på en ny verdensorden, hvor FN skulle spille en central rolle og sikre den internationale retsorden. Derfor svarede USA og FN også hurtigt igen, da irakiske tropper invaderede

Kuwait i august 1990. På amerikansk initiativ indledte en international styrke en offensiv for at befri Kuwait i januar 1991. Danmark deltog også i befrielsen af Kuwait med korvetten Olfert Fischer, der skulle håndhæve FN's sanktioner over for Irak. Det blev indledningen på en ny aktivistisk dansk udenrigspolitik.

Berlinmurens fald satte for alvor skub i den europæiske integration både i dybden med etableringen af den europæiske union og i bredden med de store udvidelser af EU i 2004 og 2007. Her ses et stykke af Berlinmuren placeret ved EU-parlamentet.

1989 var også året, hvor ideen om protokolsystemet World Wide Web (www) blev fostret i et forskningsmiljø på CERN i Schweiz. Internettet havde i forskellige former eksisteret som lukkede forsknings- og forsvarsnetværk siden 1960'erne, fx det amerikanske ARPA-net. I 1991 blev www åbnet for kommercielt brug, og i 1993 frigav CERN www til gratis brug. Dermed var internettet, som vi kender det i dag, en realitet. Internettet spredte sig hurtigt og har gennem de sidste 25 år været den enkeltstående teknologiske landvinding, der har haft størst indflydelse på udviklingen af det finansielle arbejdsmarked.

Dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik var gennem firserne overskygget af den såkaldte fodnotepolitik, hvor Danmark løbende havde taget forbehold for NATO's atomare oprustning i Vesteuropa. I 1988 tog Poul Schlüter konsekvensen af at være i mindretal i spørgsmål om det danske forbehold mod atomvåben på dansk grund og udskrev det såkaldte atomvalg. Den direkte anledning til valgudskrivelsen var, at Folketinget mod regeringens stemmer havde vedtaget en dagsorden, der krævede, at fremmede magters krigsskibe og ubåde, der anløb danske havne, skulle gøres bekendt med den danske atomvåbenpolitik, der indebar, at atomvåben ikke måtte findes på dansk område. Til trods for stor fremgang til Socialdemokratiet kunne Statsminister Poul Schlüter efter valget endnu en gang danne regering. Denne gang med Det Radikale Venstre, hvorved det lykkedes Schlüter at splitte det alternative flertal og dermed stoppe fodnotepolitikken.

I 1975 havde en ny lov givet sparekasserne adgang til at udføre bankforretninger på lige fod og i fuld konkurrence med bankerne. Den væsentligste forskel bestod herefter i, at banker skulle være aktieselskaber, mens sparekasser skulle være selvejende institutioner. I 1988 blev denne sidste forskelsbehandling fjernet fra bank- og sparekasseloven, idet sparekasser fik adgang til at omdanne sig til aktieselskaber. Den nye lovændring åbnede for en række nye fusionsmuligheder i den finansielle sektor.

Endelig blev 1989 også et dramatisk år på den danske scene. Blekingegadebanden blev afsløret, De Danske Spritfabrikker, De Danske Sukkerfabrikker og Danisco fusionerede til Danisco A/S, Spies købte Tjæreborg, og Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) blev etableret.

FA som hovedorganisation

FA er hovedorganisation på det finansielle arbejdsmarked og har indgået hovedaftaler med Finansforbundet og DFL om rammerne for indgåelse af kollektive overenskomster. FA's modpart som hovedorganisation er FTF, der blev stiftet i 1952 under navnet "Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisationer".

FA deltog som hovedorganisation i regeringens stort opslåede trepartsforhandlinger i forsommeren 2012. Trods gode hensigter løb forhandlingerne ud i sandet. I den forbindelse udgav FA folderen "Flere i arbejde med bedre kvalifikationer".

FA's stiftelse i 1989

Der havde længe været overvejelser om en fusion af arbejdsgiverorganisationerne i den finansielle sektor. Men i løbet af 1989 begyndte de tre arbejdsgiverforeninger for alvor at gøre

Klavs Secher Assens, der indtil 1989 var direktør i DBF, blev i 1989 FA's første ordførende direktør. Han bestred stillingen til 1991. Herefter blev Klavs Secher Assens forstander for Provinsbankernes Kursuscenter.

Jannik Dresling var indtil 1989 direktør for SFO og indtrådte i FA's direktion som direktør i forbindelse med fusionen.

tilnærmelser til hinanden. Målet var at skabe en stærkere organisation, der kunne matche fagforbundene og deres forhandlingskartel CO-finans. Herudover synede man også muligheden for at opnå synergieffekter og dermed besparelser for medlemmerne.

Den 15. august 1989 henvendte FFO sig formelt til DBF om, at FFO's bestyrelse havde bemyndiget sit

formandskab til at afsøge mulighederne for dannelsen af en fælles arbejdsgiverorganisation.

Det blev positivt modtaget i DBF og SFO, og på mindre end 3 måneder blev der skabt fælles grundlag for stiftelsen af en fælles arbejdsgiverforening på finansområdet.

Børsen

15. AUGUST 1989 kl. 10.25

Finanssektorens arbejdsgivere på vej mod fusion

Af Nils Binnemann med næsten 70.000 ansatte og en samlet årlig lønsum på ca. 15 mia. kr. Arbejdsgiverne i den finansielle sektor vil ikke

at det vil være et led i en naturlig udvikling. Hvis forhandlingsnettet overgår til CO-Finans i løbet af nogle

stod i foråret, hvor banksektoren var meget tæt på at komme ud i en kaotisk

Den 15. august 1989 blev det offentligt kendt, at FFO, SFO og DBF arbejdede mod en fusion.

Danske Bankers Sparekassernes Forsikringsselskabernes
Forhandlingsorganisation Forhandlingsorganisation Forhandlingsorganisation

17. oktober 1989

ANBEFALET

TIL MEDLEMMERNE

Vedrørende stiftende generalforsamling i
Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA)

I fortsættelse af indkaldelse til stiftende generalforsamling

torsdag den 2. november 1989, kl 11

i Bella Centret, Centerboulevard 5, 2300 København S

samt indkaldelsen til ekstraordinær generalforsamling i de
3 forhandlingsorganisationer samme dag - samme sted - kl.

./.. 9.30 - fremsendes vedlagt en "Fælles Protokol" som de 3
stiftende foreninger ønsker at afgive i forbindelse med den
stiftende generalforsamling i FA.

Følgende dokumenter er vedlagt den fælles protokol

* Forslag til vedtægter med tilhørende noter
(erstatte det tidligere fremsendte).

* Redegørelse fra revisorerne.

for bestyrelsen

Danske Bankers Sparekassernes Forsikringsselskabernes
Forhandlingsorganisation Forhandlingsorganisation Forhandlingsorganisation

Den fælles indkaldelse til FA's stiftende generalforsamling den 2. november 1989. Indkaldelsen er underskrevet af formænd for og direktører i hhv. DBF, SFO og FFO.

Den stiftende generalforsamling for Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) blev holdt den 2. november 1989 i Bella Centret. I forbindelse med den stiftende generalforsamling holdt de tre forhandlingsorganisationer ekstraordinære generalforsamlinger, hvor man traf beslutning om opløsning af de tre organisationer pr. 31. december 1989. Herefter kunne FA stiftes.

FA's første bestyrelse bestod af 13 medlemmer, hvoraf der skulle vælges et formandskab bestående af en formand og to næstformænd. Bestyrelsen fordelte sig med fire medlemmer fra bankerne, fire medlemmer fra sparekasserne, fire medlemmer fra forsikringsselskaberne og et medlem fra de øvrige medlemmer. Det var allerede besluttet ved stiftelsen, at antallet af bestyrelsesmedlemmer senere ville blive reduceret til 10 medlemmer, men med samme fordelingsnøgle.

Fredag 3. november 1989

Arbejdsgiverne samlet

2. november blev den nye finansielle arbejdsgiverforening stiftet

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) er en resultat.

Den 2. november holdt man stiftende generalforsamling, og det betyder, at med overenskomstforhandlingerne i 1991 står forsikrings-, bank- og sparekasserekskutionerne over for en samlet arbejdsgivermodpart.

Sparekassernes Forhandlingsorganisation (SFO) blev 20 år. Gert Kristensen var formand for SFO, og han er nu en af de tre formænd i FA. Det efterfølgende interview er lavet for den stiftende generalforsamling.

– Hvor involverede blev I?

– Vi fik engang i maj juni en ugentlig møde fra Den Danske Bank og realkreditinstitutter.

Vi er fusioneret inden indgangen til det indre marked i 2000, forudsiger Frode Sørensen.

Det er hverken nøden eller arbejdsgiverne, der tvinger os sammen. Men vi må forberede på de forven-

FA
Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Formandskab

Repræsentantskab
ca. 40

Generalforsamling
ca. 250

Finansfolk i samme båd

Henrik Thufason, Den Danske Bank, bliver formand for den nye arbejdsgiver-sammenslutning.

FA Finanssektorens Arbejdsgiverforenings stiftende generalforsamling den 2. november blev Henrik Thufason valgt som formand. De to næstformænd blev Hans Henrik Kofoed fra Hafnia og Gert Kristensen fra Bikuben.

FA holder generalforsamling hvert år i april kvartal. Hvert medlem har en stemme – en stemme for hver 20 ansatte.

Indførelse af repræsentantskab i oplysningen stammer fra Sparekassernes Forhandlingsorganisation.

Den Danske Bank- leder formand for finansarbejdsgivere

Direktør Henrik Thufason valgt til posten

Børn 3/11 89

Stiftelsen af den nye arbejdsgiverforening vakte opsigt og affødte en del presseomtale.

Direktør Henrik Thufason fra Den Danske Bank blev på den stiftende generalforsamling valgt som FA's første formand, mens direktør Hans Henrik Kofoed fra Hafnia Forsikring og direktør Gert Kristensen fra Bikuben blev valgt som næstformænd.

De øvrige 10 medlemmer af FA's første bestyrelse var direktør Jørn Andersen fra Sydbank, direktør Sven A. Blomberg fra Kgl. Brand, direktør Bent Møller Hansen fra Fjerde Sø, direktør Torben V. Holm fra Topdanmark, direktør Jørn Kristian Jensen fra Andelsbanken, direktør Preben Kendal fra SDS, direktør Jens Christian Lorenzen fra PBS, direktør Mogens Mannering fra Sparekassen Bornholm, direktør Søren Møller Nielsen fra Handelsbanken og direktør Torsten Olsson fra Sparekassen Nordjylland.

Der blev indført et repræsentantskab efter den model, der havde været i SFO. Repræsentantskabet, som blev valgt på den årlige generalforsamling, udpegede formandskabet og havde autoritet til på foreningens vegne at godkende og afvise overenskomster og hovedaftaler samt tage stilling til eventuelle arbejdsstandsninger.

FA's generalforsamling

FA's generalforsamling er foreningens øverste bestemmende organ. Den årlige generalforsamling holdes i juni. På generalforsamlingen godkendes FA's regnskab og indtil 2013 blev FA's repræsentantskab også udpeget her. På nedenstående billede ses deltagere ved FA's generalforsamling i 2006.

Ved sin stiftelse bestod Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) af 354 medlemsvirksomheder, der tilsammen havde ca. 75.000 ansatte. Medlemsvirksomhedernes samlede lønsum var ca. 16 mia. kr. Målt på lønsum var den nye arbejdsgiverforening

ved sin stiftelse dermed den næststørste arbejdsgiverforening på det private arbejdsmarked i Danmark.³

Ved stiftelsen blev det i vedtægterne slået fast, at FA har til formål at varetage medlemmernes interesser i alle spørgsmål, der står i forbindelse med medarbejdernes løn- og arbejdsforhold. Heri er bl.a. indbefattet at forhandle kollektive overenskomster med de forhandlingsberettigede organisationer, at yde medlemmerne vejledning og bistand i tvivsspørgsmål om løn og arbejdsforhold, at optræde på medlemmers vegne ved voldgift, Arbejdsretten og de almindelige domstole samt udarbejde lønstatistikker.⁴

FA's første sekretariat i 1990. Bagerst fra venstre Henrik Persson, Morten Svennson, Hans Jørgen Steffensen, Jette Riess, Lars Bode, Lars-Erik Hein, Jannik Dresling (direktør), Wiolet Knap, Claus Kirstejn Jensen, Anette Christensen, Klavs Secher Assens (ordførende direktør), Ann Poulsen, Lene Tobiesen, Lotte Veber, Nina Christoffersen. Forrest fra venstre Karin Jensen, Anny Nielsen, Anne Marie Hansen, Bente Christensen.

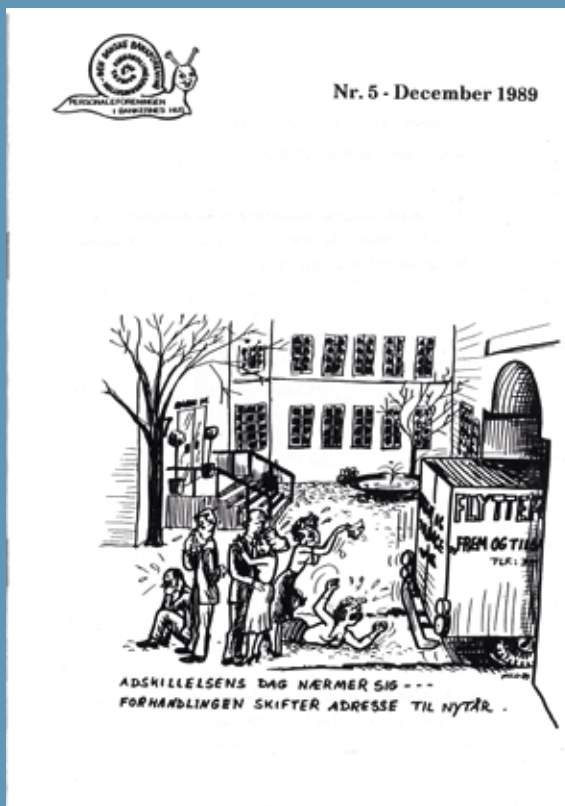
³ Pressemeddelelse fra FA dateret 2. november 1989

⁴ FA's vedtægter november 1989 (udkast dateret 13. oktober 1989)

De tre organisationers sekretariater blev slået sammen. Det nye sekretariats opgave bestod i at sikre den daglige drift og servicere forhandlingsudvalgene under forhandlingerne af overenskomsterne.

Ledelsen af det nye FA blev varetaget af en ny fælles direktion bestående af ordførende direktør Klavs Secher Assens, der tidligere havde været direktør i DBF, og direktør Jannik Dresling, der tidligere havde været direktør i SFO. Direktør Eivind Bisgaard, der havde været direktør i FFO, fratrådte sin stilling.⁵

De tre sekretariater flyttede sammen den 2. januar 1990. Det nystiftede FA etablerede sig i Store Kongensgade 81 C, hvor FFO tidligere havde haft til huse.

Fusionen og lukningen af de tre arbejdsgiverforeninger var også afslutningen på tre æraer, og vakte naturligvis følelser blandt medlemmer og ansatte i sekretariatet. Her ses forsiden på december-udgaven i 1989 af medlemsbladet for Personaleforeningen i Bankernes Hus. Bankernes Hus rummede både Danske Bankers Forhandlingsorganisation (DBF) og Den Danske Bankforening, og havde til huse i Amaliegade 7. Tyve år senere flyttede FA tilbage til Amaliegade 7.

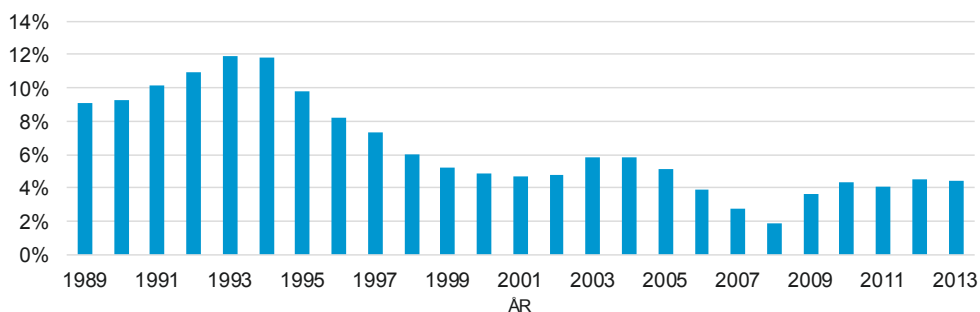
5 Jyllandsposten 3/11-1989

*De tidlige år
– 1990'erne*

De tidlige år – 1990'erne

I Danmark var slutningen af 1980'erne og de tidlige 1990'ere præget af lav vækst og høj ledighed. Nettoledigheden⁶ toppede i 1993, hvor den var 11,9 pct. af arbejdsstyrken. Det var den højest målte ledighed siden 2. verdenskrig. Det var et yderst ugunstigt økonomisk klima for de finansielle virksomheder at drive forretning i. Det påvirkede også indtjeningen i den finansielle sektor i negativ retning.

Fuldtidsledige i pct. af arbejdsstyrken

Kilde: Danmarks Statistik.

Den økonomiske afmatning og vigende indtjening i sektoren affødte en række bankkrak og en omfattende konsolidering i den finansielle sektor i starten af 1990'erne. Det betød også en væsentlig reduktion i antallet af medarbejdere i sektoren.

Blandt de mest kendte fusioner i starten af 1990'erne var etableringerne af Unibank og Danske Bank, som begge skete i 1990. Unibank blev stiftet som en fusion af

Her ses Unibanks tidligere hovedsæde og nuværende dansk hovedsæde for Nordea på Christianshavn. Unibank blev dannet i 1990 ved fusion af Privatbanken, Andelsbanken og SDS, Sammensluttede Danske Sparekasser. I år 2000 danner Unibank, Merita-banken i Finland, Nordbanken i Sverige og Christiania Bank i Norge en fælles nordisk finans-koncern. I 2001 ændredes koncernens navn til Nordea.

6 Nettoledigheden er bruttoledigheden eksklusiv de aktiverede.

Andelsbanken, Sammensluttede Danske Sparekasser (SDS) og Privatbanken, mens Danske Bank var en fusion af Den Danske Bank, Handelsbanken og Provinsbanken.

I 1993 købte Codan det betalingsstandsede Hafnia Holding og blev dermed Danmarks største Skadesforsikringsselskab og landets tredjestørste livs- og pensions-selskab.

Fusionen af Den Danske Bank, Handelsbanken og Provinsbanken i 1990 skabte en markant større spiller i det danske finansielle landskab. Her ses pressekonferencen i november 1989, hvor fusionen blev offentliggjort.⁷

Det europæiske fællesmarked skiftede markant karakter mellem 1989 og 1993. Indførelsen af EF's indre marked og ikke mindst vedtagelsen af Den Sociale Dimension i EF i 1989 førte til en opprioritering af arbejdsmarkedsspørgsmål i EF-regi. Endelig blev den Europæiske Union en realitet med vedtagelsen af Maastricht-traktaten i 1991. Dog blev den danske deltagelse i unionen først endelig vedtaget efter afstemningen om Edinburgh-aftalen i 1992, som tilføjede fire forbehold til det danske unionsmedlemskab.

⁷ Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

Op til overenskomstforhandlingerne i 1991 stod parterne langt fra hinanden, og tonen var skærpet. DBL og DSfL øgede deres medieaktivitet op til og under forhandlingerne for at opnå befolkningens opbakning til deres bestræbelser.

Fra 1994 begyndte økonomien langsomt at bedres. Den nyligt tiltrådte socialdemokratiske ledede regering under Poul Nyrup Rasmussen gennemførte en række tiltag, herunder en skattereform og en lempelse af lånemulighederne i fast ejendom, som lettede økonomien i husholdningerne og satte gang i økonomien. Det skabte grobund for en

generel stigende beskæftigelse og dermed også færre tab i den finansielle sektor.

Endelig blev 1990'erne en sportslig guldalder for dansk idræt. I 1992 blev det danske fodboldlandshold Europamestre og i 1996 vandt Bjarne Riis Tour de France. Og i 1997 havde det danske kvindehåndboldlandshold som det første nogensinde de 3 store titler samtidig (VM, OL og EM).

Det var en forsidehistorie på Børsen den 30. marts 1993, da Codan med købet af Hafnia Holding i 1993 blev Danmarks største skadesforsikringsselskab.

Svære forhandlinger i 1991

FA's første overenskomstforhandlinger i 1991 var præget af krisen og reduktioner i antallet af medarbejdere. Derfor stod parterne langt fra hinanden i udgangspunktet, og forhandlingsforløbet blev meget langstrakt.

FA's forhandlingsudvalg gennem 25 år:

- 1991** (2 årig): Søren Møller Nielsen, H.H. Koefoed, Gert Kristensen, Hugo Andersen, Lars Eskesen, Torben V. Holm og Torsten Olsson samt Erik Nielsen på forsikrings- og assurandørområdet
- 1993** (2 årig): Preben Kendal, Gert Kristensen og Torben V. Holm, Poul Balle, Erik Bonnerup, Hans-Ole Jochumsen og Søren Møller Nielsen samt Erik Nielsen på forsikringsområdet og assurandørerne
- 1995** (2 årig): Preben Kendal, Gert Kristensen, Erik Bonnerup, Poul Balle, Jens Erik Christensen, Kjeld Jørgensen og Søren Møller Nielsen samt Erik Nielsen på forsikringsområdet og assurandørerne
- 1997** (2 årig): Søren Møller Nielsen, Gert Kristensen, Jens Erik Christensen samt Erik Nielsen på forsikringsområdet og assurandørerne
- 1999** (2 årig): Søren Møller Nielsen, Gert Kristensen, Leif F. Larsen og Per Helle
- 2001** (2 årig): Søren Møller Nielsen, Jørn Kr. Jensen Leif F. Larsen og Finn Strier Poulsen
- 2003** (2 årig): Jørn Kr. Jensen, Hans E. Mørk, Bent Jespersen, Leif F. Larsen og Finn Strier Poulsen
- 2005** (DFL 2 årig og Finansforbundet 3 årig): Jørn Kr. Jensen, Jørgen Kleinsttrup, Leif F. Larsen, Finn Strier Poulsen og Stig Ellkier-Pedersen på forsikringsområdet
- 2007** (1 årig DFL): Lars Stensgaard Mørch, Stig Ellkier-Pedersen
- 2008** (3 årig): Lars Stensgaard Mørch, Anders Jensen, Finn Strier Poulsen, John Lundsgaard samt Stig Ellkier-Pedersen på forsikringsområdet
- 2011** (1-årig): Anders Jensen, Helle Havgaard, Leif F. Larsen, Peter Vinther Christensen samt Lars Bonde på forsikringsområdet
- 2012** (2-årig): Anders Jensen, Helle Havgaard, Leif F. Larsen, Peter Vinther Christensen samt Lars Bonde på forsikringsområdet
- 2014** (3-årig): Helle Havgaard, Anders Jensen, John Lundsgaard, Peter Vinther Christensen, Bente Overgaard og Ove Vestergaard samt Lars Bonde på forsikringsområdet.

Det lykkedes ikke at finde en løsning inden for de planlagte forhandlingsrunder, hvorfor parterne afgav både første og andet konfliktvarsel. Forligsinstitutionen tog over i forhandlingerne med både DBL, DSfL og DFL. I Forligsinstitutionens regi lykkedes det den 22. marts 1991 at få en 2-årig overenskomst på forsikringsområdet på plads med DFL. Aftalen havde en samlet omkostningsramme på 5,08 pct.

Forhandlingerne med DBL og DSfL var sværere at få i hus, og måtte fortsættes i Forligsinstitutionens regi. Efter i alt 150 timers forhandlinger blev parterne den 1. april præsenteret for et mæglingsforslag af forligsmanden. Mæglingsforslaget var en 2-årig overenskomst med en økonomisk ramme på 3,99 pct. plus en lønreguleringsklausul, der tilsammen gav en samlet forventet økonomisk ramme på 5,05 pct. fordelt på to år på begge områder. Mæglingsforslagene blev vedtaget den 30. maj 1991.⁸

Reguleringsklausuler var ikke en ny ting. Overenskomsterne på pengeinstitut- og realkreditområdet indgået fra 1983 til og med 1999 indeholdt reguleringsklausuler.

Reguleringsklausulerne indgik som en del af rammen sammen med de fast aftalte lønreguleringer, men denne del var kun baseret på et skøn. Alt efter om lønstigningerne på det øvrige private arbejdsmarked blev lavere eller højere end forventet, blev reguleringsklausulen og dermed den økonomiske ramme mindre eller større. Reguleringsklausulen kunne regulere lønnen opad eller ende på 0, men kunne ikke – som reguleringsklausulen på det offentlige arbejdsmarked – regulere lønnen nedad.

Under overenskomstforhandlingerne i 1991 kunne parterne ikke nå hinanden ved egen hjælp. Forhandlingerne måtte derfor afsluttes med et mæglingsforlag udstukket af forligsmanden efter 150 timers forhandlinger i Forligsinstitutionen. Fra venstre ses Hugo Andersen (Nykredit) og formand Søren Møller Nielsen (Den Danske Bank) under en stille stund i Forligsinstitutionen.

Op gennem 1990'erne var reguleringsklausulen et tilbagevendende stridspunkt ved overenskomstforhandlingerne med Finansforbundet, idet FA ønskede klausulen afskaffet. Det lykkedes første gang med overenskomstforhandlingerne i 2001.⁹

⁸ FA's årsberetning 1990/91, s. 9ff

⁹ FA's vejledning om reguleringsklausuler

Sag om virksomhedsoverdragelse i Arbejdsretten

I forbindelse med etableringen af Unibank i 1990 blev en række it-medarbejdere overført fra Sparekassernes Datacenter til Unibank.

Sparekassernes Datacenter havde på daværende tidspunkt overenskomst med PROSA, mens Unibank som medlem af FA var omfattet af FA's overenskomster. Unibank meddelte derfor medarbejderne og PROSA, at man ville respektere medarbejdernes vilkår efter PROSA's overenskomst indtil den udløb i marts 1991, men at Unibank derimod ikke anså sig for bundet af PROSA's overenskomst derefter.

PROSA mente, at Unibank efter lov om virksomhedsoverdragelse indtrådte som part i overenskomsten.

Der var enighed om, at overførslen af medarbejderne var omfattet af loven om virksomhedsoverdragelse. Indtil da havde det været uafklaret, om erhververen af virksomheden indtrådte som egentlig part i overenskomsten.

FA bistod Unibank under sagen og tilkendegav klart, at Unibank ikke var bundet af overenskomsten som sådan – men alene af de vilkår, som overenskomsten gav medarbejderne, og alene indtil overenskomsten udløb.

Arbejdsretten gav i marts 1991 FA entydigt medhold i dette synspunkt. Arbejdsrettens dom gav anledning til meget debat i den juridiske verden, og PROSA forsøgte at få Arbejdsretten til at genoptage sagen, ligesom de klagede til den Europæiske Menneskerettighedskommission. Begge dele var dog forgæves, og i 2001 blev det præciseret i loven, at en erhverver ikke automatisk bliver part i overenskomsten.

Dermed fik denne meget principielle sag også konsekvenser, der rakte ud over det finansielle arbejdsmarked.¹⁰

Direktørskifte

På sekretariatsniveau fratrådte FA's ordførende direktør Klavs Secher Assens i oktober 1991, og overtog senere stillingen som forstander for Provinsbankernes Kursuscenter (senere Finanssektorens Uddannelsescenter). Han blev den 1. december 1991 afløst af direktør Steen A. Rasmussen, der kom fra en stilling som direktør i Dansk Arbejdsgiverforening.

Steen A. Rasmussen var direktør for FA's sekretariat i perioden fra 1991 til 2012.

¹⁰ Arbejdsrettens dom af 21. marts 1991 i sag 90.328. Dommen er tilgængelig på <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=39001>

Fagforbundene følger efter med fusioner

Ved stiftelsen i 1989 var FA's modparter ved overenskomstforhandlingerne Danske Bankfunktionærers Landsforening (DBL), Danske Sparekassefunktionærers Landsforening (DSfL), Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening (DFL) og Centralforeningen for danske Assurandører (CDA).

Der gik dog ikke længe, inden der også skete fusioner blandt forbundene. I 1990 fusionerede Danske Realkreditfunktionærers Landsforbund (DRL) sig ind i DBL. Endelig fusionerede DBL med DSfL i 1992 og dannede dermed Finansforbundet. I 2001 fusionerede Finansforbundet med CDA, hvorved assurandørerne i forsikringsbranchen blev medlemmer af forbundet på penge- og realkreditinstitutområdet. Overenskomsten med assurandørerne forhandles særskilt, og assurandørerne har deres egen hovedaftale med FA.

På forsikringsområdet var fusionerne allerede sket i 1944 med dannelsen af DFL. DFL er fortsat modpart ved overenskomstforhandlingerne på forsikringsområdet.

Som konsekvens af fusionerne har Finansforbundet og DFL været FA's modparter ved de centrale overenskomstforhandlinger siden 1992. Begge forbund er organiseret i hovedorganisationen FTF.

De store afskedigelsesrunder i 1990'erne

I 1992 indledtes en række store afskedigelsesrunder i den finansielle sektor. I marts 1992 meddelte Danske Bank, at man måtte reducere medarbejderantallet med 3.000 medarbejdere, og senere fulgte Hafnia, Kreditforeningen Danmark og Unibank med tilsvarende meldinger.

Finansforbundet valgte at udtrykke deres frustration over de mange afskedigelser offentligt, da de den 20. maj 1992 valgte at køre en helsidesannonce med titlen "Samfundets støtter" i de fleste landsdækkende aviser.¹¹ Set i situationens alvor fandt FA's bestyrelse den offentlige udhængning af navngivne medlemmer uhensigtsmæssig i forhold til den igangværende proces og forhandlingsklimaet. Det fik FA's afgående formand Søren Møller Nielsen til på FA's generalforsamling den 11. juni 1992 at konstatere, at: *"På bankområdet har Finansforbundet stadig store problemer med at finde ud af, hvornår man taler hen over forhandlingsbordet, og hvornår man taler ud af vinduet i form af pressemøder og annoncer. Det kniber med proportionaliteten i forbundets reaktion."*¹²

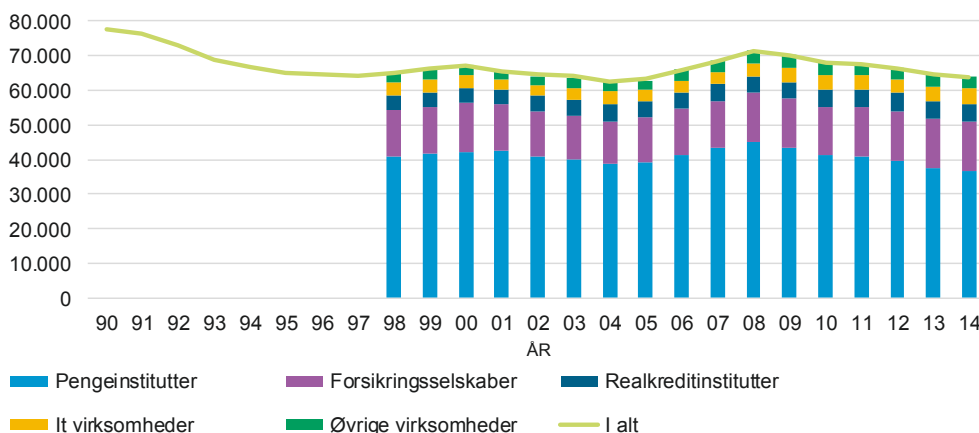
De store afskedigelsesrunder fortsatte i 1993 og 1994, hvorefter faldet i beskæftigelsen på finansområdet aftog. FA's sekretariat blev inddraget naturligt i de kollektive

¹¹ Fx Berlingske Tidende 20. maj 1992

¹² Berlingske Tidende den 12. juni 1992, s. 2 i Erhvervssektionen

afskedigelser og opbyggede derigennem betydelig erfaring i løbet af perioden. I 1992 gennemførtes 32 runder, mens antallet i 1993 var 29.¹³

Antal medarbejdere i FA's medlemsvirksomheder

Kilde: FA's medlemskartotek.

De store afskedigelsesrunder i starten af 1990'erne ændrede det finansielle arbejdsmarked radikalt. Efter runderne stabiliserede den samlede beskæftigelse i FA's medlemsvirksomheder sig på et niveau omkring 65.000 ansatte.

Afskedigelsesrunderne fra 1992 til 1994 kom til at påvirke det finansielle arbejdsmarked markant. Både nominelt, da antallet af finansansatte samlet set faldt drastisk, og kulturelt, fordi afskedigelserne tydeliggjorde, at det finansielle arbejdsmarked fremadrettet ville være mere dynamisk.

Med afskedigelserne blev de tjenestemandslignende forhold, der hidtil havde præget sektoren, nedbrudt. Hvor en ansættelse i et pengeinstitut eller et forsikringsselskab tidligere kunne betragtes som en livstidsansættelse, måtte parterne nu indstille sig på, at ansættelser og afskedigelser ville komme til at ske hyppigere.

OK93

I 1993 gled overenskomstforhandlingerne nemmere, end de havde gjort i 1991. På DFL-området kom forliget allerede i hus den 2. februar med en samlet økonomisk ramme på 3,93 pct. Den 2. marts kom forliget med CDA på plads.

¹³ Årsberetning 1993-94, s. 1

På pengeinstitutområdet var forhandlingerne i foråret 1993 de første, hvor arbejdstagersiden var repræsenteret ved det nye forbund, Finansforbundet. Som en naturlig konsekvens af de store afskedigelsesrunder var krisestemningen meget present hos parterne under overenskomstforhandlingerne i 1993. Det er måske forklaringen på, at parterne havde nemmere ved at finde hinanden. Parterne opnåede enighed om et resultat den 15. marts.

Forliget på pengeinstitutområdet havde en samlet forventet økonomisk ramme på 4 pct. fordelt over to overenskomstår. Forhandlingsviljen kostede på begge sider af bordet. Arbejdsgiverne fik ikke lørdagsåbent, og medarbejderne fik ingen trykkesgaranti.

Forligene kom så hurtigt i hus, at det mod sædvane skete, før resten af arbejdsmarkedet havde fået deres overenskomster på plads.¹⁴

Forhandlingsudvalgene i 1993 på hhv. finansområdet (tv.), forsikringsområdet (th.) og assurandørområdet (nederst). På billederne ses:

Finansområdet: FA: Direktør Jannik Dresling, formand Preben Kendal, næstformand Gert Kristensen næstformand Torben V. Holm og direktør Steen A. Rasmussen. Finansforbundet: Formand Søren Dalmark, Thorkild Zederkof, Preben Bensen, Carl Jensen og Birger Hermansson.

Forsikringsområdet: FA: Formand Preben Kendal, næstformand Torben V. Holm, næstformand Gert Kristensen, Erik Nielsen og direktør Steen A. Rasmussen.

DFL: Formand Leila Falk Pedersen, Jan Busch og sekretariatschef Ole Madsen.

Assurandørområdet: FA: Formand Preben Kendal, næstformand Torben V. Holm, næstformand Gert Kristensen og Erik Nielsen og direktør Steen A. Rasmussen.

CDA: Næstformand Arne Wassermann, næstformand Preben Sørensen, Jens Åge Andersen og Bodil Als.

¹⁴ FA's årsberetning 1993-94, s. 4-5

De følgende overenskomstforhandlinger, som blev forhandlet i løbet af 1990'erne, forløb relativt udramatiske, men var stadig præget af de store afskedigelsesrunder i starten af 1990'erne, hvilket fortsat affødte en vis krisebevidsthed blandt sektorens ansatte.

FA bliver medlem af Arbejdsmiljørådet

I 1997 blev ændringen af arbejdsmiljøloven om gennemførelse af handlingsprogrammet "Rent arbejdsmiljø år 2005" vedtaget i Folketinget. I den forbindelse blev FA skrevet ind i Arbejdsmiljøloven. Dermed indtrådte FA som fuldgældigt medlem af Arbejdsmiljørådet.

Arbejdsmiljørådet rådgiver beskæftigelsesministeren om regelændringer, herunder lovforslag om arbejdsmiljøspørgsmål.¹⁵

Arbejdsmiljørådet på virksomhedsbesøg hos ISS i juni 2011. I midten ses daværende beskæftigelsesminister Inger Støjberg, ISS' daværende direktør Maarten van Engeland og FA's repræsentant i Arbejdsmiljørådet, Hans Jørgen Steffensen.

¹⁵ Lov n. 379 af 10.06.1997. retsinformation.dk

*Opsving, krise og nye
rekrutteringsmønstre
– fra år 2000 til 2014*

Opsving, krise og nye rekrutteringsmønstre – fra år 2000 til 2014

Det nye årtusinde blev indledt med dotcom-boblen og terrorangrebet på World Trade Center i september 2001. Tilsammen skabte de to begivenheder en afmatning i de internationale konjunkturer, hvilket også smittede af på dansk økonomi med lavere vækst og stigende ledighed i årene 2001-04. Denne lavkonjunktur blev dog kortvarig og betydelig mildere end den, man havde set fra 1986 til 1994.

Det første årti efter årtusindeskiftet blev blodigt. Danmark deltog i flere væbnede konflikter. I oktober 2001 indledte en NATO-styrke invasionen af Afghanistan, som en direkte reaktion på terrorangrebet den 11. september 2001. I marts 2003 indledte en amerikansk koalition en invasion af Irak, hvis formål var at fjerne eventuelle masseødelæggelsesvåben og afsætte landets diktator, Saddam Hussein. Danmark deltog i begge konflikter og har efterfølgende haft tropper i begge lande i en lang årrække.

Den danske krigsdeltagelse i Afghanistan og Irak kom til at præge det første årti efter årtusindeskiftet. Her ses danske soldater ved Camp Eden i Irak i 2003.

Statsminister Poul Nyrup Rasmussen udskrev folketingsvalg i oktober 2001 i skyggen af terrorangrebet den 11. september. Valget blev afholdt den 20. november og resulterede i det værste valg for Socialdemokraterne siden jordskredsvalget i 1973. Venstres

Anders Fogh Rasmussen kunne overtage statsministerposten og danne en VK-regering med støtte fra det unge parti Dansk Folkeparti, der havde haft en markant fremgang i hele landet.

For første gang siden 1926 var der nu et rent borgerligt flertal i Folketinget uden om midterpartierne. Til trods for det valgte Anders Fogh Rasmussen en relativ midtersøgende kurs med fokus på beskæftigelse og en styrkelse af den offentlige sektor kombineret med mere borgerlige emner som valgfrihed og skattestop samt en strammere indvandringspolitik.

Den europæiske integration tog fart i starten af 00'erne. Den 1. januar 2002 blev euroen indført som fysisk betalingsmiddel i 12 af EU's 15 medlemslande. På EU-topmødet i København i december 2002 kunne det danske formandskab med statsminister Anders Fogh Rasmussen i spidsen afslutte forhandlingerne om en udvidelse af EU. I 2004 trådte EU's tiltrædelsestraktat med Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn og Cypern i kraft. Dermed blev EU udvidet fra 15 til 25 medlemslande. I 2007 fortsatte udvidelserne, da Bulgarien og Rumænien også blev medlemmer af EU.

Efterhånden som globalisering og den europæiske integration er taget til, er det internationale arbejde blevet stadigt vigtigere for FA. Her ses et møde i Banking Committee for European Social Affairs (BCESA) i København i januar 2003. På billedet ses Fleming Friis Larsen (FA/Danmark), Peter Chadwick (UK), Steen A. Rasmussen (FA/Danmark), Frédéric de Brouwer (BCESA-sekretariat), Sten Nohrborg (Sverige), Franz Ovesny (Østrig), Christina B. Martinez (Spanien), Jostein Rosjo (Norge) og Jyrki Kiviharju (Finland).

Perioden fra 2004 til 2008 var præget af voldsomt stigende boligpriser og økonomisk fremgang. Det smittede også af på indtjeningen i sektoren. Hvilket naturligvis også fik afsmittende effekt på de overenskomster, der blev indgået i perioden.

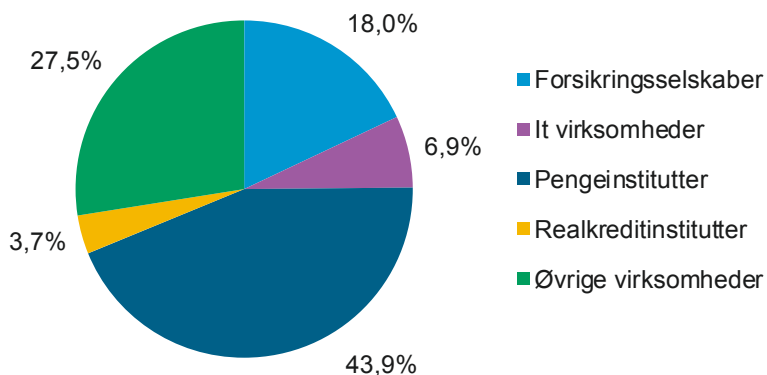
Den teknologiske udvikling tog fart i 00'erne, hvor en lang række nye produkter sprængte rammerne for, hvad it-udstyr kunne bruges til. I 2007 lancerede Apple bl.a. den første iPhone, der ændrede mobiltelefonen grundlæggende. Med introduktionen af iPhone blev de såkaldte smartphones altdominerende. I den finansielle sektor har udbredelsen af smartphones åbnet op for en bred vifte af nye serviceplatforme som fx mobilbank og mobilbetaling, der har gjort brugerne endnu mere uafhængige af filialer og direkte hjælp.

I september 2009 indførte Danmark, som det første land i verden, digital tinglysning af fast ejendom. Trods startproblemer har den digitale tinglysning gjort det lettere for borgere og virksomheder at tinglyse.

I 2004 lancerede Mark Zuckerberg det sociale netværk Facebook, som hurtigt bliver en global succes. Selvom Facebook ikke var det første sociale netværk, der blev lanceret, er det blevet toneangivende grundet sin store udbredelse. Udbredelsen af sociale netværk som fx Facebook, Twitter og LinkedIn, har ændret sociale omgangsformer og skabt nye konfliktområder i bl.a. ansættelsesforhold. Således udfordres gråzonen mellem loyalitetspligt og ytringsfrihed af medarbejderes ytringer på sociale medier. Ligeledes kan spørgsmål om ejendomsretten over ansattes kontaktlister på fx LinkedIn give anledning til tvister. Endelig bliver sociale netværk en tidsrøver på flere arbejdspladser, hvorfor adgangen begrænses, og flere virksomheder har lavet personalepolitikker for brugen af sociale medier i arbejdssammenhæng.

Den teknologiske udvikling i både ind- og udland har været en væsentlig driver i udviklingen af nye produkter og services. Derfor har den teknologiske udvikling også ændret de finansielle virksomheders efterspørgsel efter kompetencer.

FA's medlemsvirksomheder pr. juni 2014 fordelt på typer

Kilde: FA's medlemskartotek

FA er arbejds-giverforening for hele den finansielle sektor. Derfor afspejler FA's medlemskreds også den bredde, der er i sektorens forretningsområder.

I 2011 tiltrådte en ny socialdemokratisk ledet S-SF-R-regering. Regeringen var historisk i den forstand, at Helle Thorning Schmidt blev Danmarks første kvindelige statsminister. Hun havde vundet folketingsvalget over Venstres formand, Lars Løkke Rasmussen, der havde overtaget formandsposten og Statsministeriet, da Anders Fogh Rasmussen i 2009 blev generalsekretær i NATO.

FA's første arbejdskonflikt

I foråret 2004 gennemførte mange forsikringsselskaber en række almindelige effektiviseringsrunder. Baggrunden var, at branchen i de senere år havde været udsat for skærpet konkurrence. Der var bl.a. kommet nye salgskanaler via banker og internet. Alligevel var assurandørernes løn steget meget over en 10-årig periode. Det skyldtes bl.a., at assurandørernes løn afhang af forsikringspræmiernes størrelse, der var steget i årene frem til 2004.

Det gjaldt også i Alm. Brand. Her udviklede effektiviseringerne sig til en egentlig konflikt. Konflikten drejede sig dog først og fremmest om at få mere lønsomhed ind i forsikringssalget.

Ledelsen i Alm. Brand måtte midt i maj se sig nødsaget til at varsle lockout overfor sine assurandører. Det skete, da Assurandørforeningen ikke ønskede at forhandle overenskomst ud fra det oplæg, selskabet var kommet med. Assurandørforeningen svarede igen på lockoutvarslet med et varsel om strejke. Da assurandørerne også forkastede selskabets næste udspil, var konflikten en realitet den 1. juni 2004. Assurandørerne måtte tømme deres skabe og aflevere deres udstyr til konflikten var overstået.

I sommeren 2004 dannede Alm. Brand rammen om den første egentlige arbejdskonflikt i FA's historie.

Midt i juni lykkedes det ledelsen i Alm. Brand og Assurandørforeningens bestyrelse at blive enige om en aftale, som et stort flertal af assurandørerne sagde ja tak til sidst i juni. Efter fire ugers konflikt var de 200 strejkende assurandører i Alm. Brand tilbage på arbejdet. Dermed var en af danmarkshistoriens meget sjældne arbejdskonflikter i finanssektoren slut.

Assurandører i både Nykredit, Lærerstandens Brandforsikring og Codan var også så småt begyndt at klatre op på barrikaderne, men med forliget i Alm. Brand blev grunden lagt for lokale aftaler i de andre virksomheder.¹⁶

De svære forhandlinger i 2005

Den begyndende vækst havde resulteret i forbedrede resultater i de finansielle virksomheder. Kombineret med en faldende ledighed øgede det medarbejdernes forventninger til lønudviklingen fra 2004 til 2008. Det lagde også et øget pres på overenskomstforhandlingerne – ikke mindst i den finansielle sektor.

Ved overenskomstforhandlingerne i de tidlige måneder af 2005 skulle der genforhandles overenskomster på det finansielle arbejdsmarked.

Det lykkedes at færdigforhandle et forlig med DFL uden stor dramatik. Det resulterede i et 2-årigt forlig med en samlet omkostningsramme på 6,13 pct.

Mens forhandlingerne med DFL forløb planmæssigt, gik det noget anderledes ved forhandlingerne med Finansforbundet.

I 2005 blev forhandlingerne med DFL afsluttet før forhandlingerne med Finansforbundet. Her ses de to forhandlingsudvalg (tv.) Mette Bergmann, Henrik Frimand-Meier og Søren Thorsen fra DFL (th.) Stig Ellkier-Pedersen Jørn Kristian Jensen, Steen A. Rasmussen og Mariane Dissing fra FA.

På Finansforbundets område var parterne meget langt fra hinanden ved forhandlingernes start i januar. Efter at have afbrudt forhandlingerne meldte Finansforbundet ud til

16 Årsberetning 2004/05: "Sektorens første strejke i 20 år"

offentligheden, at der havde været tale om "skinforhandlinger" fra FA's side, hvorefter de afgav første konfliktvarsel. Da Finansforbundets generalforsamling havde meldt "Klar til konflikt", henvendte forbundet sig den 8. februar i et åbent brev på deres hjemmeside direkte til direktionerne i FA's medlemsvirksomheder. I brevet hævdede forbundet, at der havde været en "manglende vilje til reelle forhandlinger" fra FA's side.

Da FA og Finansforbundet mødtes i Forligsinstitutionen hos forligsmand Asbjørn Jensen for første gang den 17. februar 2005, var stemningen anspændt.

Efter tre møder i Forligsinstitutionen lykkedes det den 8. marts parterne at blive enige om en ny 3-årig overenskomst med en samlet økonomisk ramme på 9,61 pct. Dermed kom forliget i hus med 1½ måneds forsinkelse.¹⁷

Medarbejderaktiesagerne

En lang række virksomheder introducerede i 00'erne forskellige former for variabel aflønning til medarbejderne. Denne tendens kom også til finanssektoren, hvor navnlig pengeinstitutterne indførte ordninger med medarbejderaktier – enten i form af aktier, som medarbejderne blev tildelt kvit og frit (gratisaktier), eller hvor medarbejderne kunne købe aktierne til en gunstig kurs (favørkursaktier).

Finansforbundet mente imidlertid, at der reelt var tale om løn, og det betød bl.a., at bankerne også skulle give medarbejderaktier til medarbejdere, som fratrådte.

Det afviste FA og bankerne imidlertid bl.a. under henvisning til, at det efter skattereglerne var en klar betingelse for, at tildelingen af aktierne var skattefri, at medarbejderne var i "uopsagt stilling".

Højesteret afgjorde i en principiel dom i oktober 2010 vedrørende 7 pengeinstitutter, at både gratisaktier og favørkursaktier var løn i funktionærlovens forstand. Konsekvensen var, at fratrådte eller opsagte medarbejdere havde krav på aktier på lige fod med øvrige medarbejdere for den tid, de forholdsmæssigt havde været ansat i optjeningsåret.

FA repræsenterede 5 af de 7 pengeinstitutter. Som et kuriosum kan nævnes, at medarbejderne efterfølgende blev beskattet af den værdi, aktierne havde på tildelings-tidspunktet. De fleste aktier blev tildelt i perioden 2003-2006, hvor kursen var høj, men efter finanskrisen faldt aktiekurserne drastisk, ligesom nogle aktier blev tildelt af pengeinstitutter, som senere krakkede, fx Amagerbanken.¹⁸

17 FA's årsberetning 2004/05: "OK-sammenbrud præger fremtiden"

18 Dom i to af sagerne kan læses her: http://domstol.fe1.tangora.com/media/-300016/files/240-2008_og_287-2008.pdf

FAs formænd

Fra 1989 til 2014

Henrik Thufason (Den Danske Bank), formand 1989-1990

Gert Kristensen (Bikuben), fungerende formand maj-juni 1990

Søren Møller Nielsen (Danske Bank) formand 1990-1992 og 1995-2001

Preben Kendal (Unibank), formand 1992-1995

FA's direktører

FA har i sin 25-årige historie haft tre administrerende direktører:

1989-1991: Klavs Secher Assens

1991-2012: Steen A. Rasmussen

2013-: Mariane Dissing

*Jørn Kristian Jensen (Nordea),
formand 2001-2005*

*Jørgen Klejnstrup
(Danske Bank),
formand 2005-2006*

*Lars Stensgaard Mørch
(Danske Bank) formand
(2006-2009)*

*Anders Jensen (Nordea),
formand 2009-2012*

*Helle Havgaard
(Danske Bank),
formand 2012-2014*

*Torben Laustsen (Nordea),
formand 2014-*

Integrationsprojekt i finanssektoren

I begyndelsen af 2006 startede finanssektoren et nyt fælles integrationsprojekt for at tiltrække flere nydanske medarbejdere til finansielle virksomheder. Tryk Forsikring og Danske Bank havde på dette tidspunkt allerede gjort sig mange erfaringer med integrationsprojekter på virksomhedsbasis, som også blev brugt i det fælles projekt.

Projektets målgruppe var nydanskere, der havde en uddannelse fra et ikke-vestligt land, der kunne bygges videre på i en finansiell virksomhed i Danmark. 14 virksomheder meldte sig til projektet.

Projektet var en succes på både kort og langt sigt. På kort sigt fik mange af deltagerne i projektet job. På lidt længere sigt skabte projektet en positiv trend. Tal fra Danmarks Statistik viser, at antallet af indvandrere fra ikke-vestlige lande i finanssektoren steg med 68 pct. fra 2006 til 2013, mens antallet af efterkommere steg med 145 pct.¹⁹

Som led i integrationsprojektet holdt Personalestyrelsen, KL og FA en fælles Jobbørs den 26. marts 2007 i Nationalmuseets forhal. Jobbørsen var målrettet danskere med anden etnisk baggrund. På billedet taler daværende finansminister Thor Petersen på dagen.

Forhandlingerne 2008

Den økonomiske vækst fortsatte, og det samme gjorde faldet i ledigheden. Det betød, at presset på arbejdsgiverne var højere end nogensinde ved overenskomstforhandlingerne i 2008.

Der var blevet indgået overenskomster på DA-området i 2007 med væsentlige lønstigninger. Samtidig med FA's forhandlinger i 2008 forhandlede det offentlige arbejdsmarked også sine overenskomster. Her blev der indgået en række aftaler med meget store lønstigninger. Samlet set øgede det arbejdstagernes forventninger på finansområdet yderligere.

¹⁹ "Markant indvandrerstigning i finanssektoren", af Anton Græsdal Maajen i Finanswatch 03.03.2014

Overenskomstforhandlinger i 2008 var påvirket af den lave ledighed og det generelle lønpres i samfundet. Derfor blev overenskomstresultatet også usædvanligt højt. På billedet ses til venstre næstformand Michael Budolfsen, formand Allan Bang, næstformand Kent Petersen og Jens Christian Pedersen fra Finansforbundet. Til højre ses fra FA næstformand Anders Jensen

(Nordea), formand Lars Stensgaard Mørch (Danske Bank), direktør Steen A. Rasmussen, vicedirektør Merete Preisler og underdirektør Mariane Dissing

Indenfor det planlagte forhandlingsforløb indgik parterne et treårigt forlig med en samlet økonomisk ramme på 12,8 pct. samt sociale bestemmelser. Hovedparten gik til lønrammen, der blev 4,0 pct., 4,0 pct. og 3,7 pct. i de tre år, overenskomsten løb. Ud af lønstigningerne gik 2,5 pct. til lokale puljer til virksomheder med virksomhedsoverenskomster.²⁰

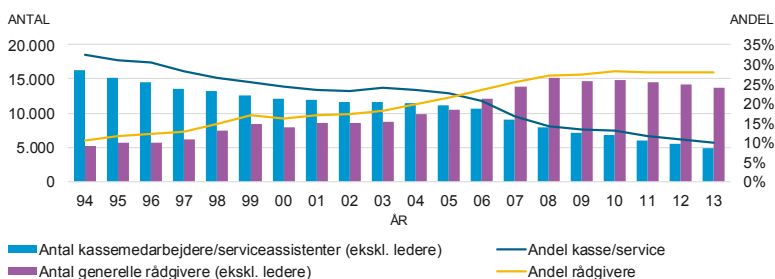
Resultatet var usædvanligt højt, men afspejlede den overophedede økonomi, som bl.a. havde betydet, at udbuddet af arbejdskraft var rekordlavt på netop det tidspunkt.

Forhandlingsudvalget havde opnået et sobert resultat i forhold til den forhandlingsmæssige situation, forhandlingsudvalget havde stået i. Overenskomsten skulle dog hurtigt vise sig at være uhensigtsmæssig dyr for sektoren.

Timing'en kunne ikke have været dårligere. Lehmann Brothers krakkede den 15. september 2008 – kun få måneder efter slutprotokollen var underskrevet.

Kassemedarbejdere og rådgivere

Penge- og realkreditområdet (ekskl. it-virksomheder)

Kilde: FA

Filialerne har siden årtusindeskiftet forandret karakter. Det har bl.a. betydet, at antallet af kassemedarbejdere er faldet drastisk siden 2004. Til gengæld steg behovet for rådgivere frem til 2008 og er forblevet stabilt på et relativt højt niveau gennem kriseårene.

²⁰ FA's årsberetning 2007/08

Krakket i Lehmann Brothers sendte chokbølger gennem den globale finansverden og blev startskuddet på en langvarig økonomisk krise, som fik alvorlige konsekvenser for sektorens indtjeningsmuligheder. Det havde naturligt nok en afsmittende effekt på det finansielle arbejdsmarked, hvor mange virksomheder måtte effektivisere arbejdsgange eller fusionere for at imødekomme de udfordringer, krisen affødte.

Fælles front for bedre arbejdsmiljø

Generelt har den finansielle sektor meget tilfredse medarbejdere. Flere undersøgelser har gennem årene vist, at der er et godt arbejdsmiljø i finansielle virksomheder sammenlignet med andre sektorer.

Det betyder ikke, at finansielle virksomheder hviler på laurbærerne. Medarbejdernes trivsel er vigtig – ikke kun for medarbejderne selv, men også for virksomhederne som helhed. Helt banalt er mistrivsel omkostningstungt og mindsker effektiviteten.

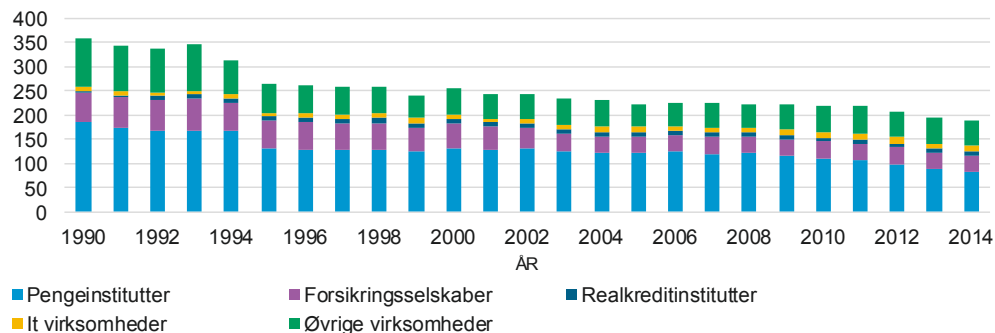
Derfor har trivsel og bedre arbejdsmiljø altid været et indsatsområde for FA. Grundet arbejdsopgavernes karakter i finansielle virksomheder har der været særligt fokus på psykisk arbejdsmiljø og stress. Som oftest har der været fælles fodslag med de to forbund om at forebygge mistrivsel i sektoren.

I efteråret 2008 udgav FA to vejledninger om trivsel i samarbejde med hhv. DFL og Finansforbundet. Vejledningerne, der havde titlerne "Aftalen om trivsel og psykisk arbejdsmiljø" (DFL) og "Vejledning om trivsel og forebyggelse af stress" (Finansforbundet), havde til formål at styrke indsatsen lokalt. Vejledningernes formål var at klæde lokale ledere, tillidsrepræsentanter og sikkerhedsrepræsentanter på og derved styrke indsatsen for et godt arbejdsmiljø på arbejdspladsen.

FA har også i de efterfølgende år haft fokus på arbejdsmiljøet og bidraget aktivt til arbejdet i Arbejdsmiljørådet og Branchearbejdsmiljørådet (BAR FOKA).

Den finansielle krise rammer beskæftigelsen

Det blev hurtigt tydeligt, at den finansielle krise påvirkede beskæftigelsen i den finansielle sektor. Situationens alvor fik virksomhederne til at skære ind til benet og omlægge arbejdsprocesser med henblik på at reducere omkostninger. Samtidig skete der en omfattende konsolidering i sektoren, hvor en række pengeinstitutter fusionerede og enkelte måtte lukke.

Antal medlemsvirksomheder

Kilde: FA's medlemskartotek.

Fusioner og overtagelser har betydet, at antallet af medlemsvirksomheder i FA gennem tiden er faldet fra ca. 350 ved stiftelsen i 1989 til knap 200 i 2014.

Udviklingen kunne i FA registreres som en markant stigning i antallet af kollektive afskedigelser allerede i efteråret 2008.

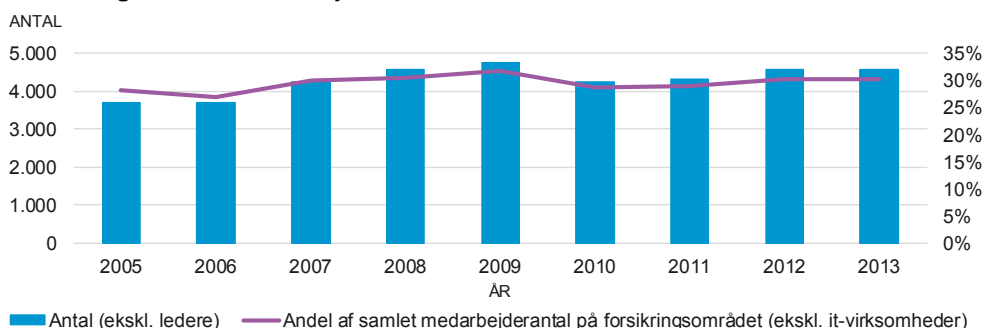
Den finansielle krise kom til at forandre det finansielle landskab i Danmark markant. Som det fremgår af billedet, har pressen fulgt krisen og banklukningerne tæt. (Polfoto).

Samlet set betød det, at antallet af ansatte i FA's medlemsvirksomheder blev reduceret fra 2008 til 2014. Det betyder, at antallet af ansatte i 2014 er på et lidt lavere niveau end antallet af ansatte var på midt i 1990'erne.

Den finansielle krise reducerede ikke kun antallet af medarbejdere, den satte også gang i en mere strukturel forandring i sammensætning af de finansansattes kompetenceprofiler. Selvom der siden introduktionen af hæveautomater og netbanker var sket en moderat reduktion af medarbejderantallet, var forandringerne ikke slået helt igennem. Fra 2008 og frem accelererede udviklingen, og det har kunnet ses tydeligt på uddannelsesniveaue i sektoren.

Manuelle funktioner, der tidligere blev varetaget af medarbejdere med relativt lavt formelt uddannelsesniveau, er blevet digitaliserede. Samtidig er der opstået nye funktioner, der kræver et højere formelt uddannelsesniveau.

Police- og skadesmedarbejdere

Kilde: FA Strukturstatistik og medlemskartotek.

Trods digitalisering og øget selvbetjening er beskæftigelsen forblevet stabil på visse funktioner. Det gælder fx for police- og skadesmedarbejdere i forsikringssekskaberne.

Finansforbundets skamstøtte

Den faldende finansbeskæftigelse satte Finansforbundet under pres, og gav grobund for flere tiltag fra deres side. Nogle mindre heldige end andre.

I november 2008 lancerede Finansforbundet en kampagne, hvor de udstillede fire af FA's medlemmer med navn og logo på en såkaldt "skamstøtte" på deres hjemmesider. Virksomhederne blev beskyldt for at have gjort sig skyldige i "skamløse fyringer".

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) krævede, at skamstøtten øjeblikkeligt blev fjernet fra hjemmesiden, idet FA anså skamstøtten for at være overenskomststridig. Det afviste Finansforbundet i første omgang. På det efterfølgende fællesmøde indvilligede Finansforbundet dog i at fjerne "skamstøtten", men afviste i det hele at have gjort sig skyldig i overenskomstbrud. De involverede virksomheder havde på det tidspunkt været udstillet på Finansforbundets hjemmeside i fire dage.

Ikke overraskende var FA's medlemmer særdeles fortørnede over at blive udstillet på en "skamstøtte". FA og Finansforbundet har aftaler, der siger, at parterne skal forsøge at løse deres uoverensstemmelser via forhandling og – hvis det ikke lykkes – via voldgift eller Arbejdsretten. På det grundlag rejste FA sagen i Arbejdsretten.

Den principielle sag blev behandlet i Arbejdsretten den 5. maj 2009. Arbejdsretten vurderede, at Finansforbundets anvendelse af "skamstøtten" over "skamløse fyringer i finanssektoren" og udhængningen af de pågældende bankers varemærkebeskyttede logoer havde fået en udformning, som i sig selv måtte anses for utilbørlig og en krænkelse af loyalitetspligten i overenskomstforhold.

Arbejdsretten tilføjede, at overenskomststridigheden af en sådan smædekampagne ikke blev mindre af, at den havde til formål at lægge pression på andre virksomheder, og benyttede sig af udtryk som "sparkede medarbejdere ud" og andre formuleringer, der let kunne misforstås som indeholdende en beskyldning om overenskomstbrud. Arbejdsretten takserede boden til 100.000 kr.

Sagen vakte stor bevågenhed i pressen på grund af sin principielle karakter. FA var naturligvis meget tilfreds med at få medhold i sagen, ikke mindst fordi det satte en klar ramme for grænsen mellem ytringsfrihed og smædekampagne og præciserede loyalitetspligten i parternes overenskomstforhold.

Frem og tilbage er lige langt. I 2009 flyttede FA fra de gamle lokaler i Store Kongensgade til Finanssektorens Hus i Amaliegade 7. Før den stiftende fusion af FA i 1989 havde DBF haft til huse i netop Amaliegade 7.

Certificeringsordning på investeringsrådgivning

Finanskrisen udløste en meget omfattende regulering af finanssektoren. En række sager om investeringsrådgivning skabte et politisk ønske om at regulere kompetencekravene hos de finansielle rådgivere, som beskæftigede sig med investeringsrådgivning.

Forslaget blev første gang nævnt i 2009 af daværende erhvervs- og økonomiminister Lene Espersen, som samtidig også varslede en mærkningsordning for investeringsprodukter.

Finanstilsynet fik til opgave at lave både mærkningsordning og certificeringsordning og involverede i den sammenhæng FA.

Selvom lovregulerede kompetencekrav til en bestemt medarbejderkategori ikke er en idé, der var groet i FA's baghave, gik FA konstruktivt ind i arbejdet med Finanstilsynet.

Den endelige model kunne efter lang tids arbejde præsenteres i foråret 2011 med virkning fra august 2011. Det var lykkedes at nå frem til en fornuftig løsning, hvor reglerne lagde op til en høj grad af fleksibilitet og metodefrihed. De nye regler er bundet op på den nye mærkningsordning, så "grønne" og "gule" produkter kræver, at virksomheden kan dokumentere, at medarbejderen har et tilstrækkeligt kompetenceniveau. Rådgivning om røde produkter kræver, at medarbejderen tager en særlig test. Udbydere af testen vedrørende rådgivning om røde produkter skal godkendes af Finanstilsynet. FA fik fast plads i det kompetenceudvalg under Finanstilsynet, som fastlægger rammerne for testen.

*Daværende erhvervsminister Lene Espersen lancerede første gang ideen om en certificeringsordning for investeringsrådgivere på Finansrådets Årsmøde i 2009. Her ses Lene Espersen på årsmødet, der fandt sted i Statens Museum for Kunst.²¹
(Foto: Stefan Kai Nielsen, EKKO).*

²¹ Lene Espersens tale kan læses på: <http://www.finansraad.dk/om-os/Pages/aarsmoede/aarsmoede-2009.aspx>

Lønnedsættelser i Forligsinstitutionen

I 2011 skulle virksomhedsoverenskomsten i Tryg mellem den lokale assurandørforening og selskabets ledelse genforhandles. Finanskrisen og et stigende pres på omkostningerne havde lagt pres på Trygs forretning. Herudover havde it og kommunikationsværktøjer forenklet de arbejdsfunktioner, assurandørerne varetager. På den baggrund gik Trygs ledelse til forhandlingerne med et krav om en lønnedgang for assurandørerne.

Da parterne ikke kunne nå til enighed om det fremtidige lønniveau for assurandørerne, varslede ledelsen i Tryg offensiv lock-out for assurandørerne i Tryg.

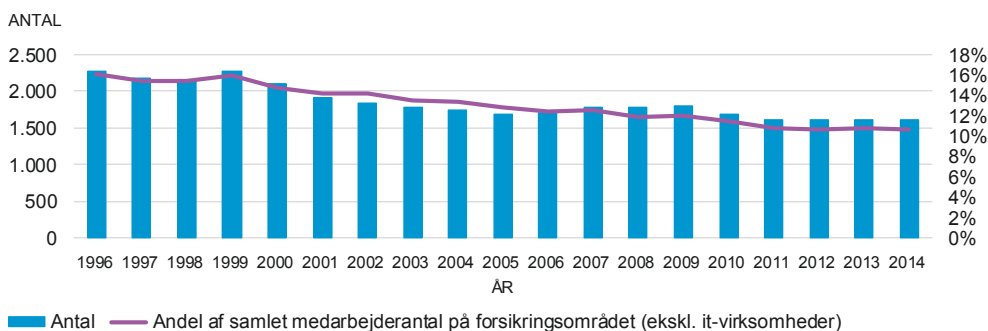
Finansforbundet svarede igen og varslede sympatikonflikt for et uvist antal assurandører i andre virksomheder. Samtidig sendte Finansforbundet forhandlingen i Forligsinstitutionen.

Parterne blev i Forligsmandens regi enige om et forlig, der kunne præsenteres for forligsmanden, og som efterfølgende blev konfirmeret med en endelig aftale mellem Tryg og assurandørforeningen. Aftalen var 3-årig og medførte en gennemsnitlig lønedsættelse for assurandørerne på 4,79 pct. samt 0-regulering i tre år.

Det faktum, at sagen var uden fortilfælde, og at Tryg var blandt de største virksomheder i branchen, øgede både offentlighedens og branchens interesse for sagen. Det var nyt, at en forhandling i regi af Forligsinstitutionen kunne ende med en lønnedgang, og betød, at begge sider af forhandlingsbordet måtte ændre opfattelse af, hvilke muligheder forhandlingssystemet har.

Assurandører

Kilde: FA Strukturstatistik og medlemskartotek.

Salget af forsikrings- og pensionsprodukter er under stadig forandring. Det har haft en tydelig indvirkning på antallet af assurandører i sektoren.

Finanssektorens uddannelsespolitiske indsats samles i FA

I løbet af 2009 indledtes der drøftelser på tværs af organisationerne i sektoren om en samling af den uddannelsespolitiske indsats. Den uddannelsespolitiske indsats var indtil da fragmenteret blandt de forskellige brancheorganisationer og FA. Målet med at samle den uddannelsespolitiske indsats var at opnå en mere koordineret indsats og en stærkere stemme i det uddannelsespolitiske landskab. På den baggrund overgav først Finansrådet sine uddannelsespolitiske opgaver til FA i april 2010, og i januar 2011 overgav F&P sine opgaver.

I forbindelse med omstruktureringen af den uddannelsespolitiske interessevaretagelse udvidede FA sekretariatet med 10 medarbejdere.

Med sammenlægningen af den uddannelsespolitiske interessevaretagelse etablerede FA et kompetenceudvalg med en medlemsfordeling, der spejlede bestyrelsens sammensætning. Kompetenceudvalget fik til formål at klargøre forslag til uddannelsespolitiske tiltag til FA's bestyrelse.

Samlingen af finanssektorens uddannelsespolitiske indsats i FA har betydet, at sektoren fylder mere på den arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske arena.

Sociale medier skaber gnidninger

De sociale mediers udbredelse skabte nye gnidninger på arbejdsmarkedet – også i finanssektoren. Både virksomhederne og medarbejderne er på Facebook, LinkedIn, Twitter, Instagram mv. Man skal passe på, hvad man skriver.

En sag fra finanssektoren fra 2013 fik en del omtale i pressen. Det drejede sig om en kvindelig tillidsrepræsentant, som efter sidste arbejdsdag i december 2012 på Facebook skrev: *“Ferie! Gid fanden havde folk der kommer i tanker om indskud på børneopsparing og pensioner den sidste bankdag i året. Der er fucking 364 andre dage i året, hvor du kan ringe om det!”*

Opslaget blev senere slettet, men der var uenighed om, hvornår det blev slettet. En af kvindens kolleger havde lavet et skærmpoint af udtalelsen, som han viste til bankens ledelse. Bankens ledelse fandt, at udtalelsen var uforenelig med fortsat ansættelse og afskedigede derfor kvinden.

Fordi kvinden var tillidsrepræsentant, følger det af overenskomsten, at der skal foreligge “tvingende årsager” til at afskedige hende. Er der ikke det, skal banken betale mindst 12 måneders løn.

Sagen endte i faglig voldgift, og opmanden fandt, at opslaget ikke var så groft, at det kunne berettigede til en opsigelse, men alene til en advarsel. Opmanden henviste bl.a. til, at der var tale om et enkeltstående opslag, som var udslag af frustration, at kvinden selv havde slettet opslaget, og at hverken banken eller bestemte kunder blev nævnt. Der blev herefter indgået et forlig, hvorefter kvinden fik tilkendt ca. 8½ måneders løn i godtgørelse. Afgørelsen er så vidt vides den første i Danmark om tillidsrepræsentanters brug af sociale medier.²²

²² Afgørelsen kan læses her: <http://arbejdsretten.dk/media/1107407/fv2013.0022.pdf>

Udbredelsen af sociale medier som fx Facebook, LinkedIn og Instagram har synliggjort en række nye mulige konfliktområder om fx grænserne for ytringer på sociale medier.

Kriseoverenskomsterne 2011 og 2012

Midt i den finansielle krise skulle parterne genforhandle overenskomsten i 2011.

Begge parter forstod situationens alvor, og det var derfor nemt at finde fælles fodslag.

OK 12. På billedet tv. ses Mariane Dissing, Steen A. Rasmussen, formand Anders Jensen, næstformand Helle Havgaard, Peter Vinter Christensen og Leif F. Larsen. Th. fra Finansforbundet Maria Würtz, Marianne Kjær, Jens Christian Pedersen, formand Kent Petersen, næstformand Michael Budolfson og Lars Gulmann.

Overenskomstforhandlingerne i 2011 blev allerede afsluttet i maj 2010 med en 1-årig forlængelse af den eksisterende overenskomstekst og en generel lønregulering på

1,07%. Forliget mellem FA og henholdsvis Finansforbundet og DFL, der denne gang forhandlede sammen, kom i hus tidligt på grund af den alvorlige økonomiske situation. Der blev derfor heller ikke aftalt nogen ændringer eller fornyelser i overenskomsterne, der dermed fik en reel løbetid på 4 år.²³

I efterdønningerne af den finansielle krise kom en lang række reguleringstiltag fra politisk hold med henblik på at holde den finansielle sektor i kort snor. Der er bl.a. blevet indført en særlig whistleblower-ordning for finansansatte. FA sikrer et højt informationsniveau blandt medlemmerne gennem blandt andet medlemsmøder. Her ses et medlemsarrangement om whistleblower-ordningen, arrangeret i fællesskab med Finanstilsynet.

I de første måneder af 2012 forhandlede FA nye overenskomster på plads med både Finansforbundet og DFL. Forhandlingerne stod i skyggen af den fortsatte internationale finansielle krise, og op til forhandlingerne arbejdede FA intenst på at synliggøre den vanskelige situation, sektoren stod i.

Det lykkedes at afslutte forhandlingerne indenfor den planlagte tidsramme. Under den sidste planlagte forhandlingsrunde nåede parterne hinanden, og der blev indgået et forlig om en ny 2-årig overenskomst i starten af februar. Aftalerne med både Finansforbundet og DFL havde en samlet økonomisk ramme på 2,06 pct. over to år, og affødte lønreguleringer på 1 pct. i hhv. 2012 og 2013. Overenskomsten medførte ydermere nye arbejdstidsregler og timebankmodel for både pengeinstitut- og realkredit-

23 FA's årsberetning 2010/11

området og for forsikringsområdet. Herudover afskaffede overenskomsten den automatiske lønstigning, når en medarbejder tog sin eksamen på Akademiuddannelsen i Finansiell Rådgivning.²⁴ Det var et ansvarligt resultat, der afspejlede den alvorlige situation, som sektoren befandt sig i på det tidspunkt.

Kvinde i direktørstolen i FA

I FA's sekretariat gik direktør Steen A. Rasmussen på pension ved udgangen af 2012. Steen A. Rasmussen havde på daværende tidspunkt været i spidsen for FA's sekretariat i 21 år. Underdirektør Mariane Dissing efterfulgte ham på posten og tiltrådte som administrerende direktør den 1. januar 2013.

Mariane Dissing, der er cand.jur. fra Århus Universitet og uddannet advokat, har været ansat i FA siden 1993.

Den 1. januar 2013 overtog Mariane Dissing stillingen som direktør for FA efter Steen A. Rasmussen, der efter 21 år som direktør for FA gik på pension. (Foto: Jon Norddahl).

Den 6. maj 2013 vedtog FA's medlemskreds en ændring af FA's vedtægter på en ekstraordinær generalforsamling.

24 FA's årsberetning 2011/12

Forslaget, der blev fremsat af en enig bestyrelse, betød bl.a., at FA's repræsentantskab blev afskaffet. Vedtægtsændringerne betød også, at fordelingen af bestyrelsespladser blev ændret, så sammensætningen afspejler medlemskredsen bedre. Det betød, at et pengeinstitutmedlem blev erstattet af et medlem fra gruppen af "øvrige medlemsvirksomheder". Første medlem fra denne gruppe var Ove Vestergaard, direktør i Bankdata.

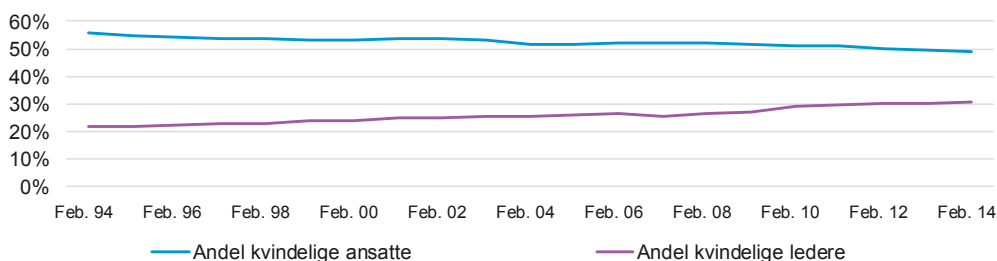
Baggrunden for forslaget om afskaffelse af repræsentantskabet var et ønske om en mere enkel og moderne struktur i FA's besluttende organer. Reelt var repræsentantskabets funktion gennem årene blevet meget formel og uden reelt indhold. Med ændringen af vedtægterne skete der en styrkelse af FA's bestyrelse, og der blev mulighed for, at medlemmerne i højere grad involveres via dialog. Det sker ved, at medlemskredsens direktører involveres mere direkte efter behov og i relevante fora.²⁵

FA er kendetegnet ved at have en tæt dialog med sine medlemmer. Blandt de vigtigste udvalg er personalechefudvalgene, som sikrer at aktuelle problemstillinger og udviklinger tages op rettidigt. Her ses (fra venstre) Lars Hilberg (BRF Kredit), Kristian Busk Sørensen (BEC), Fleming Friis Larsen (FA), Jørgen Aaby Nielsen (Nordea), Michael Madsen (Vestjysk Bank) og (gående bagerst) Henrik Gundorph (Alm. Brand). (til højre) Bent Jespersen (Danske Bank).

25 FA's årsberetning 2012/13

Andel kvindelige ansatte og ledere

Kilde: FA

Andelen af kvindelige ansatte blandt samtlige ansatte er faldet løbende fra 1994 til 2014. Samtidig er andelen af kvindelige ledere blandt samtlige ledere steget fra 22 pct. i 1994 til 30 pct. i 2014. Dermed er spændet mellem andelen af kvindelige ledere og den generelle personalesammensætning i sektoren blevet indsnævret.

Sammenbrud i 2014

Efterhånden som de dramatiske år 2008 og 2009 kom på afstand, mindskedes krisebvidstheden på arbejdstagersiden, hvilket kom til at påvirke forhandlingerne i 2014.

Forhandlingerne i 2014 var komplicerede allerede fra start. Små lysglimt i økonomien skabte forhåbninger blandt både investorer og medarbejdere om, at krisen havde toppet, og at man nu kunne vente bedre tider. De spæde forårstegn i en række pengeinstitutters og forsikringsselskabers regnskaber havde fået Finansforbundet og DFL til at skruer forventningerne til forhandlingerne urealistisk højt op.

Ikke desto mindre var vækstudsigterne fortsat yderst usikre. Det var også usikkert, om sektoren havde rystet krisen helt af sig, da mange af FA's medlemmer fortsat kæmpede med nedskrivninger og lav solvens. Samtidig betød stigende lønsumsafgift, stigende kapitalkrav og den fortsat lave vækst i samfundet generelt, at arbejdsgiverne ikke så det som en mulighed at slippe tøjlerner. Derfor fortsatte nedskæringerne i sektoren generelt.

På det øvrige arbejdsmarked blev der overraskende indgået en række 3-årige overenskomster. Det åbnede for, at der på det finansielle område også kunne indgås en 3-årig overenskomst.

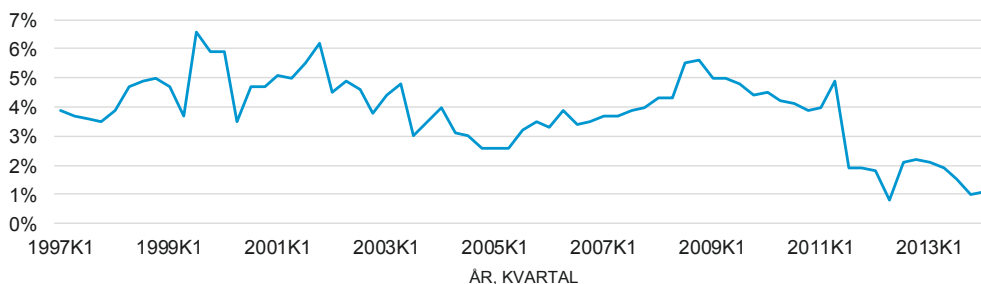
Med en lille forsinkelse lykkedes det parterne at få enderne til at nå sammen på DFL-området, hvor forhandlingerne blev afsluttet den 12. marts. Det var fem dage inden sidste frist for første konfliktvarsel, dvs. den 17. marts. Det lykkedes dermed parterne på forsikringsområdet at afslutte forhandlingerne uden afgivelse af konfliktvarsel. Den aftalte overenskomst med DFL blev 3-årig og løber fra 1. april 2014 til 31. marts 2017, med en samlet økonomisk ramme på 5,15 pct.

Overenskomstforhandlingerne i 2014 vakte en del medieinteresse. Her ses adm. direktør Mariane Dissing i et tv-interview under forhandlingerne.

På Finansforbundets område blev forhandlingerne i 2014 mere dramatiske. Fronterne mellem FA og Finansforbundet var allerede trukket tydeligt op i månederne op til de reelle forhandlinger. FA arbejdede intenst på at synliggøre den vanskelige situation, dele af sektoren fortsat befandt sig i. Finansforbundet kvitterede ved at kritisere FA's tal for at være misvisende og manipulerende.

Årlig ændring i timefortjenesten, finansiering og forsikring

Kilde: Danmarks Statistik. Anm: Databrud fra 2004 til 2005.

Lønudviklingen på det finansielle arbejdsmarked har varieret meget, men har som hovedregel fulgt de økonomiske konjunkturer. De tre sidste overenskomster har været præget af den økonomiske krise og er derfor endt på et meget ansvarligt niveau, som også har præget lønudviklingen markant.

Under forhandlingerne af OK14 var parterne langt fra hinanden, hvorfor Forligsinstitutionen måtte overtage forhandlingerne. Forhandlingerne blev afsluttet med et forlig om en 3-årig overenskomst med en samlet økonomisk ramme på 5,15%. På billedet ses fra venstre seniorkonsulent Fleming Friis Larsen (FA), adm. direktør Mariane Dissing (FA), formand Helle Havgaard (Danske Bank), forligsmand/rigsadvokat Ole Hasselgaard, formand Kent Petersen (Finansforbundet) og næstformand Michael Budolfson (Finansforbundet).

Parterne stod langt fra hinanden fra start, og lønspørgsmålet kom til at fylde mere end normalt. Finansforbundet kastede hurtigt håndklædet i ringen og gav strejkevarsel længe før sidste frist.

Efter de sammenbrudte forhandlinger bad Finansforbundet om, at forhandlingerne kunne fortsætte i Forligsinstitutionen under forligsmandens ledelse.

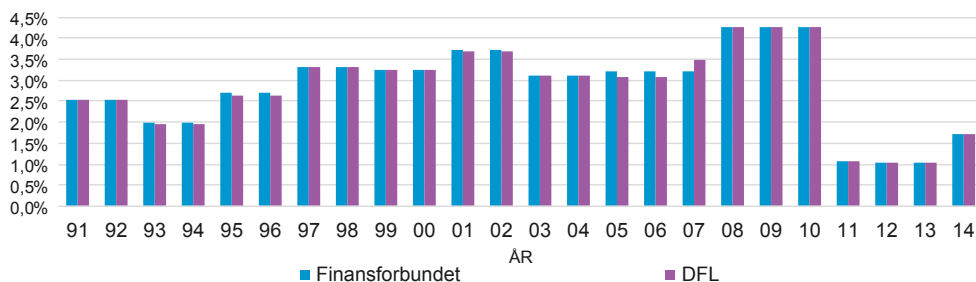
Efterhånden som resultaterne fra forhandlingerne på det øvrige private arbejdsmarked blev afsluttet, blev det tydeligt, at Finansforbundet havde haft væsentligt højere forventninger til lønstigninger end det øvrige arbejdsmarked, hvor resultaterne var ansvarlige og afspejlede den svære situation, virksomhederne fortsat stod i.

Under forhandlingerne i Forligsinstitutionen forsøgte Finansforbundet at lægge yderligere pres på FA's forhandlere ved at afgive andet konfliktvarsel den 7. marts. Det var første gang siden 1991, at der blev afgivet to konfliktvarsler. Derfor affødte konfliktvarslerne også en del medieinteresse for forhandlingerne. Forhandlingerne fortsatte, og efter ca. en måneds forhandlinger i Forligsinstitutionens regi nåede parterne den 13. marts 2014 frem til et forhandlingsresultat.

Den aftalte overenskomst skulle løbe i tre år. Aftalen havde, som på DFL-området, en økonomisk ramme på 5,15 pct.²⁶

26 FA's årsberetning 2013/14

Gennemsnitlig årlig ramme

Kilde: FA

Denne graf illustrerer de gennemsnitlige resultater af overenskomstforhandlingerne på det finansielle område. Som det fremgår, har resultaterne svinget meget gennem årene. Med krisen øgedes medarbejdernes imødekommenhed og det er lykkedes at nå meget ansvarlige resultater fra 2011 til 2014.

Dermed opfyldte FA sin målsætning om at indgå en ansvarlig overenskomst, der kunne bidrage til at forbedre virksomhedernes drift, og som lå på linje med det øvrige private arbejdsmarked.

FA sekretariat 2014. Bagerst fra venstre øverst ses Mariane Dissing, Susan Middelboe, Jane Mona Pedersen, Mads Bernstorn, Lars Djernæs, Jakob Cohr Arffmann, Hans Jørgen Steffensen, Claus Ryde, Fleming Friis Larsen, Aase Asmussen, Jonas Holm Bundgaard. Nederst fra venstre Ravi Sejling, Kirsten Lemming-Christensen, Maria Søndergaard, Michael Boas Pedersen, Súzanne Hirsch-Fabircius og Jette Hartø. På billedet mangler: Merete Preisler og Mette Lange.

*FA's arbejdsmarkeds- og
uddannelsespolitiske indsats*

FA's arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske indsats

FA har siden sin stiftelse varetaget den finansielle sektors interesser på det arbejdsmarkedspolitiske område.

Den arbejdsmarkedspolitiske interessevaretagelse har været en hjørnesteen i FA's arbejde siden stiftelsen. Her ses daværende beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen som gæstetaler ved FA's årlige personalechefkonference den 5. november 2002.

Formålet med FA's arbejdsmarkedspolitiske indsats er at sikre medlemsvirksomhederne de bedst mulige arbejdsmarkedspolitiske rammevilkår, herunder et udbud af højt kvalificeret arbejdskraft, som matcher virksomhedernes behov.

FA udarbejder statistikker og nøgletal om det finansielle arbejdsmarked. Herudover rådgiver og vejleder FA sine medlemmer om arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål. Endelig fører FA sager i Arbejdsretten, ved domstole og faglige voldgifter samt rådgiver sine medlemmer i ansættelsesretlige anliggender.

Efterhånden som en stadig større andel af de arbejdsmarkedspolitiske beslutninger træffes i EU, har FA øget sit internationale fokus. I 2011 valgte FA's bestyrelse at etablere en fast FA-repræsentation i Bruxelles med en deltidslobbyist til at varetage sektorens arbejdsmarkedspolitiske interesser i EU.

I januar 2013 besøgte bestyrelsen FA's repræsentation i Bruxelles. Her ses FA's bestyrelse under et besøg i EU-Parlamentet. Fra venstre Merete Preisler (FA), Lars Frank Jensen (Kreditbanken), Bente Overgaard (Nykredit), Leif F. Larsen (Jyske Bank), Mariane Dissing (FA), Christian Sagild (Topdanmark), Vibeke Krag (Codan Forsikring), Peter Vinther Christensen (Salling Bank), formand Helle Havgaard (Danske Bank), Lars Bonde (Tryg) og Susan Middelboe (FA).

Indtil april 2010 varetog FA kun dele af den uddannelsespolitiske indsats. Som tidligere beskrevet overtog FA i 2010 først ansvaret for hele den uddannelsespolitiske interessevaretagelse på pengeinstitut- og realkreditområdet, og senere også på forsikrings- og pensionsområdet. Dermed har FA ansvaret for den samlede finansielle sektors

arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske interessevaretagelse. Samlingen af finanssektorens uddannelsespolitiske indsats i FA har betydet, at sektoren har en stærkere stemme og fylder mere på den arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske arena.

Forudsætningerne for at drive finansiell virksomhed forandrer sig meget gennem årene, der er gået siden den finansielle krises udbrud i 2008. Det har ændret kravene til de ansattes kompetencer radikalt og har derfor også forandret både rekrutteringsmønstret til sektoren og efter- og videreuddannelsesindsatsen i sektoren. Det er derfor helt afgørende for pengeinstitutter, forsikringselskaber, realkreditinstitutter, finans-/it-virksomheder og andre virksomheder i den finansielle sektor, at de kan få arbejdskraft med de rette kompetencer.

Derfor er det overordnede formål for FA's uddannelsespolitiske indsats at arbejde for, at udbuddet af uddannelser, herunder efter- og videreuddannelser, matcher sektorens behov for kvalificeret arbejdskraft nu og fremover.

FA's uddannelsespolitiske indsats dækker alle uddannelsesniveauer fra folkeskolen til universiteterne og har som overordnet fokus at sikre sammenhæng mellem uddannelsesudbuddet og udviklingen på det finansielle arbejdsmarked.

FA's uddannelsespolitiske interessevaretagelse folder sig ud som en bred palette af aktiviteter. Her ses daværende undervisningsminister Tina Nedergaard (V) under FA's uddannelsespolitiske konference i september 2010.

FA udpeger repræsentanter for sektoren til bestyrelser, uddannelsesudvalg og aftager-paneler på en lang række uddannelsesinstitutioner i Danmark. FA's repræsentanter varetager her en vigtig opgave i at sikre, at skolerne har et strategisk fokus på arbejdsmarkedsrelevans og at de uddannelser, som sektoren har valgt at fokusere på, har et praksisnært og brancherelevant indhold.

FA – en synlig aktør

FA arbejder på at være en synlig aktør på de politikområder, som er relevante for FA's medlemmer. Målet er dels at skabe opmærksomhed omkring FA's holdninger og position i offentligheden, dels at fremme og synliggøre den finansielle sektor som en attraktiv arbejdsplads. Derfor spiller medierne en stadig større rolle i forhold til FA's politiske interessevaretagelse.

FA er også synlig på det årlige Folkemøde på Bornholm. Her ses en debat om bedre sammenhæng mellem arbejdsmarked og uddannelse på Folkemødet 2013. I debatten deltog (fra venstre) Lotte Hansen, daværende uddannelsesminister Morten Østergaard (R), MF Claus Hjort Frederiksen (V), MF Rasmus Prehn (S), adm. direktør Mariane Dissing (FA), bestyrelsesmedlem Stine Bosse, rektor Per Holten-Andersen (CBS) og rektor Jens Mejer Petersen (EAL).

For at øge opmærksomheden omkring FA's politikområder afholder FA en lang række konferencer med arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitisk indhold. Fra 2013 har FA også deltaget ved det årlige Folkemøde i Allinge på Bornholm.

FA arbejder på at sikre et højt informationsniveau til FA's medlemmer om relevante emner og problemstillinger. Derfor søger FA til stadighed at understøtte medlemskommunikationen både ved fysiske medlemsmøder og kurser og gennem digitale løsninger som fx web-streaming af medlemsmøder og e-materialer.

Den teknologiske udvikling gør det hele tiden lettere at kommunikere. I FA har web-streaming været en stor succes. Det har gjort det lettere for medlemmerne at deltage i arrangementer og har derved øget antallet af deltagere på medlemsmøder og kurser.

FAnet.dk er fortsat rygraden i FA's kommunikation både eksternt og internt. Hjemmesiden har gennem årene skiftet udseende, men har hele tiden fastholdt sit fokus på det finansielle arbejdsmarked.

FA's hjemmeside har også udviklet sig gennem de 25 år, der er gået.

*Nye tider kræver
nye kompetencer*

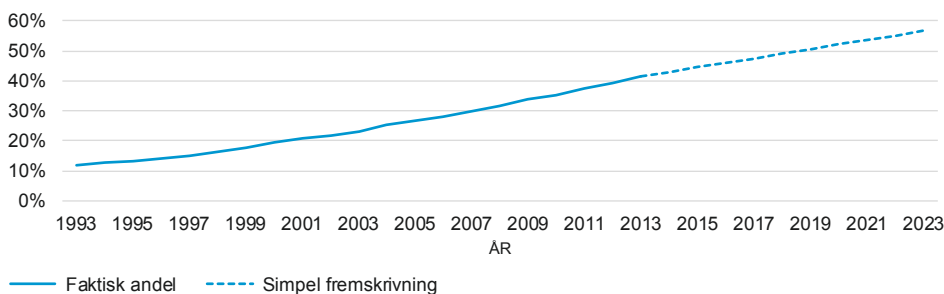
Nye tider kræver nye kompetencer

Kombinationen af ændret kundeadfærd, øget regulering og den teknologiske udvikling har betydet, at det finansielle arbejdsmarked har udviklet sig markant gennem de sidste 25 år.

Samtidig har rekrutteringen til den finansielle sektor også undergået en væsentlig forandringsproces gennem perioden. Disse forandringer er taget til efter år 2000. Først da det økonomiske opsving øgede efterspørgslen efter arbejdskraft, og virksomhederne derfor begyndte at lede efter arbejdskraft blandt nye grupper end tidligere, men også da krisen satte gang i de kollektive afskedigelser, og behovet for lavtuddannet arbejdskraft faldt drastisk.

Selvom krisen ramte den samlede finansbeskæftigelse, har det stigende fokus på it, regulering og stadig større krav fra kunderne betydet, at behovet for højere formelle kompetencer fortsat er stigende, hvilket kan ses på andelen af ansatte med videregående uddannelser.

Andel medarbejdere med videregående uddannelse

Kilde: FA og Danmarks Statistik

Anm.: Fremskrivningen forudsætter en fortsat stigning på 1,5 pct. point årligt.

Udviklingen har betydet, at mens den samlede finansbeskæftigelse er faldet, er efterspørgslen efter medarbejdere med videregående uddannelser steget. Der er i skrivende stund ikke noget, der antyder, at den udvikling vil vende i den nærmeste fremtid.

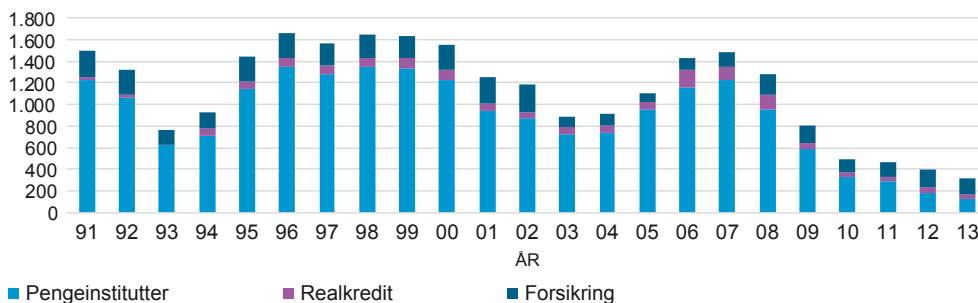
Faldende rekruttering via finansuddannelsen

Indtil årtusindeskiftet havde finanssektoren været kendetegnet ved, at medarbejderne fik deres primære uddannelse i den virksomhed, de var ansat i. Efter endt grunduddannelse skete en stor del af efter- og videreuddannelsen internt i virksomhederne eller via

specialiserede private udbydere af finansielle uddannelser og kurser – som fx Finanssektorens Uddannelsescenter og Forsikringsakademiet.

Rekrutteringen via finansuddannelsen har gennem tiderne været meget konjunkturfølsom, men det har indtil finanskrisen i 2008/2009 fortsat været den primære rekrutteringskanal til rådgiverfunktionerne i pengeinstitutterne og i forsikrings- og pensionsselskaberne.

Udvikling i elevantallet

Kilde: FA

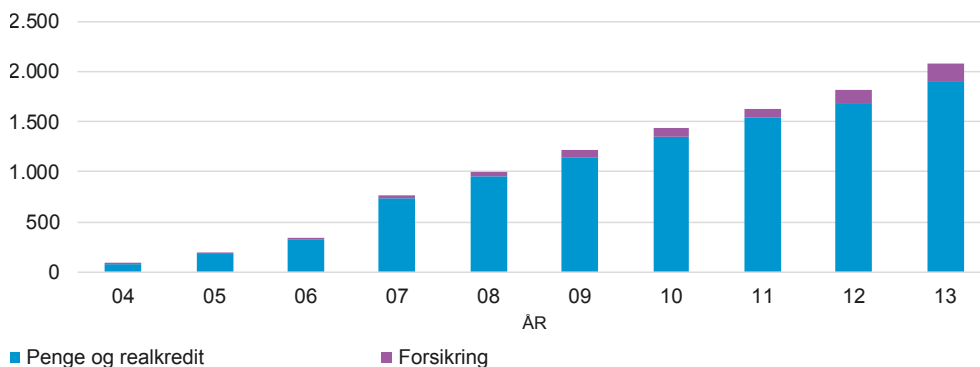
Kombinationen af lave konjunkturer og en grundlæggende strukturel ændring i rekrutteringsmønsteret i pengeinstitutterne betød et markant fald i optaget på elevuddannelsen fra 2008 og frem.

Finansøkonomer og Akademiuddannelsen i Finansiell Rådgivning

Med årtusindeskiftet kom en række nye uddannelsesudbud på videregående niveau, som var attraktive i forhold til den finansielle sektors rekruttering. I 2001 blev finansøkonomuddannelsen udviklet på landets erhvervsskoler som en kort videregående uddannelse på to år, der var målrettet rådgiverfunktioner i den finansielle sektor.

Finansøkonomuddannelsen havde en svær start, men de finansielle virksomheder begyndte langsomt at supplere elevrekrutteringen med finansøkonomer. Fra 2008 begyndte dimittender fra Finansøkonomuddannelsen at substituere for et faldende elevoptag.

Medarbejdere med en finansøkonomuddannelse pr. september

Kilde: FA strukturstatistik 2007-2012 suppleret med oplysninger fra Danmarks Statistik. Tal for 2004-2006 beregnet på baggrund af tidligere.

Akademiuddannelsen i Finansiell Rådgivning blev udviklet i 2001. Det er en deltidsuddannelse på EQF-Niveau 5 ligeledes målrettet rådgiverfunktioner i den finansielle sektor.²⁷

Akademiuddannelsen blev et populært offentligt alternativ til de privatudbudte overbygningsuddannelser til elevuddannelsen. Uddannelsens særkende var, at den var mere praksisnær end HD 1. del og sikrede adgang videre i uddannelsessystemet til fx HD 2. del.

Finansbachelorerne kommer

I 2008 søsatte erhvervsakademierne i samarbejde med professionshøjskolerne en professionsbachelor i finans også kaldet finansbacheloruddannelsen. Uddannelsen strækker sig over 3½ år og indeholder seks måneders obligatorisk praktik.

Uddannelsen har et meget praksisnært fokus. På forsikringsområdet er uddannelsens specialiseringsfag udarbejdet i samarbejde med Forsikringsakademiet i Rungsted og er derfor gensidigt meritgivende.

De første finansbachelorer dimitterede i 2011. Uddannelsen har fundet et solidt fodfæste i sektoren bredt set. Både pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringselskaber har taget godt i mod uddannelsen.

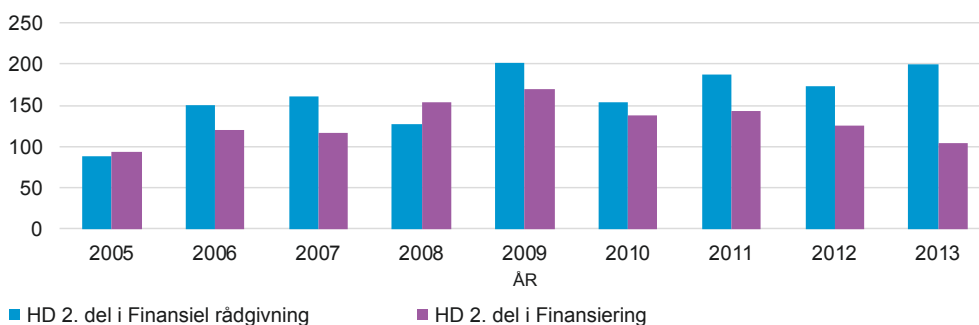
²⁷ EQF er European Qualification Frame (den europæiske kvalifikationsramme) og er en niveaubetegnelse. EQF-niveau 5 svarer til kortere videregående uddannelser.

Videreuddannelse på HD 2. del

Historisk har HD spillet en vigtig rolle i efter- og videreuddannelsen af finansansatte. Selvom stadig flere rekrutteres fra videregående uddannelser, er interessen for HD dog ikke mindsket.

HD 2. del i Finansiell Rådgivning blev udbudt for første gang i 2004 af CBS og Aalborg Universitet som alternativ til hhv. HD 2. del i Finansiering og HD 2. del i Regnskab. Med tiden udviklede den nye linje sig til at være den væsentligste mellem-lange videreuddannelsesvej for rådgivere på pengeinstitutområdet.

Antal optagne på HD 2. del

Kilde: CBS, AU, SDU og AAU.

På forsikringsområdet har HD spillet en central rolle i efteruddannelsen af ledere, hvorfor HD i Organisation og Ledelse har vundet stor indpas her. I 2011 indledte Forsikringsakademiet et samarbejde med Aalborg Universitet om at udbyde et meritgivende kursus, som på baggrund af kurset og realkompetencevurderinger giver direkte adgang for forsikringsuddannede til HD 2. del i Organisation og Ledelse. Det var med til at øge efterspørgslen efter HD blandt forsikringsmedarbejdere væsentligt.

HD i Organisation og Ledelse bruges også til efteruddannelse af ledere på pengeinstitutområdet.

Flere akademikere i sektoren

Fra slutningen af 1990'erne fik akademikerne også for alvor fodfæste i den finansielle sektor. Dermed begyndte andelen af medarbejdere med lange videregående uddannelser at stige.

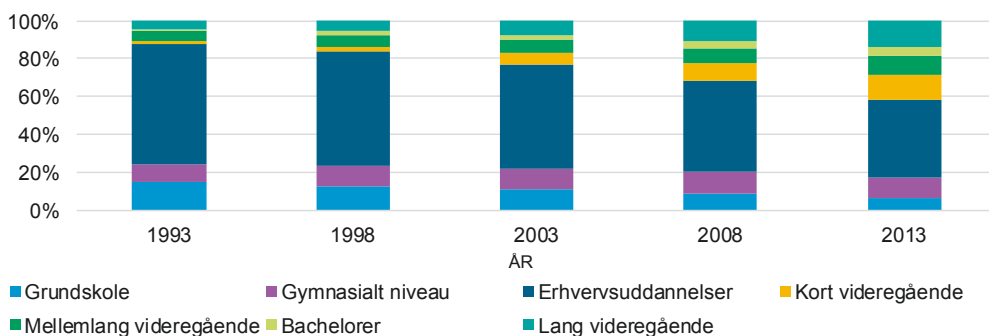
Der ansættes kandidater med en bred vifte af baggrunde. Den største enkeltgruppe er kandidater fra erhvervsøkonomiske uddannelser, typisk cand. merc. Gruppen er størst på pengeinstitutområdet, hvor den udgør ca. 40 pct. af de ansatte akademikere.

Til sammenligning er fordelingen mere jævn på forsikringsområdet. Dog udgør jurister og erhvervsøkonomiske kandidater her en betydelig andel af de ansatte med lange videregående uddannelser.

Generationsskifte accelerer kompetenceløft

Samlet set har faldet i indtaget på elevuddannelsen, øget brug af offentlige efter- og videreuddannelsesstilbud og den stigende rekruttering fra videregående uddannelser betydet, at der er sket en markant stigning i de finansansattes formelle kompetenceniveau.

Udvikling i uddannelsesniveau for finansmedarbejdere

Kilde: FA og Danmarks Statistik

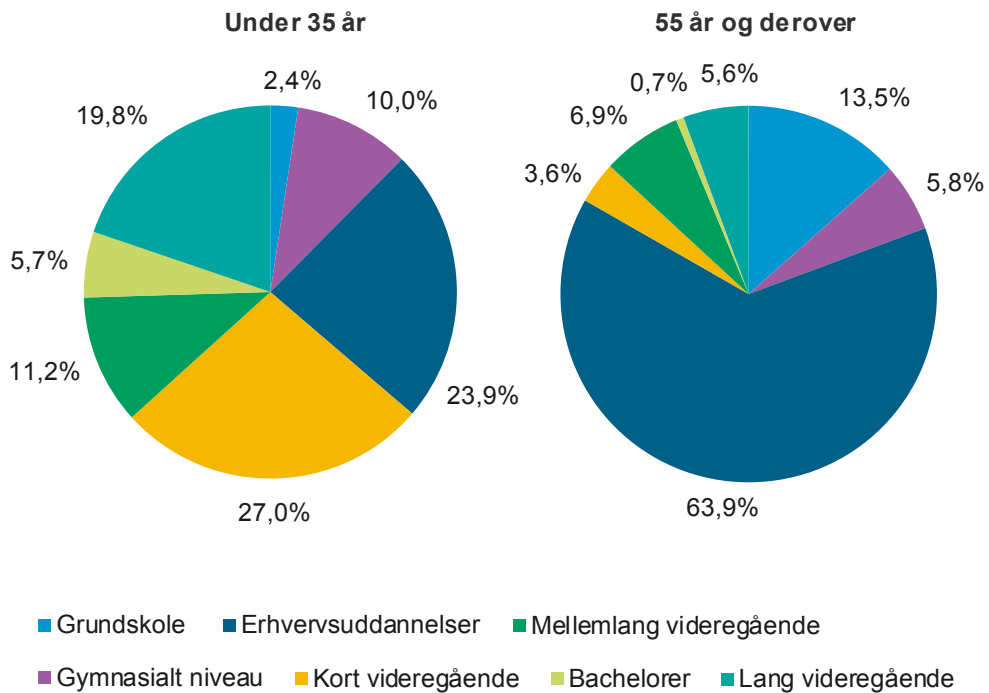
Anm.: Igangværende uddannelse og privat uddannelse er ikke inkluderet. Medarbejdere med uoplyst uddannelse indgår ikke i figuren.

Det stigende formelle uddannelsesniveau i sektoren afspejler et igangværende generationsskifte i sektoren. Det kan ses ved, at ældre medarbejdere med lavere formelle uddannelser forlader det finansielle arbejdsmarked, mens yngre medarbejdere med højere formelle uddannelsesniveauer tager over.

Hvis man betragter medarbejdere over 55 år isoleret, vil man se, at ca. 83 pct. har en elevuddannelse eller lavere som højest fuldførte formelle uddannelsesniveau. Hvis man ser på den samme gruppe blandt de medarbejdere, der er yngre end 35 år, udgør den kun ca. 36 pct.

Akademikerne derimod udgør 19,8 pct. blandt medarbejderne under 35 år, mens de kun udgør 5,6 pct. blandt medarbejderne over 55 år.

På den baggrund må det forventes, at det formelle uddannelsesniveau vil fortsætte sin stigning i de kommende år.

Uddannelse for finansmedarbejdere (2013)

Kilde: FA Strukturstatistik koblet med uddannelsesoplysninger fra Danmarks Statistik.

Anm.: Datagrundlag består af fastlønnede finansansatte. Igangværende uddannelse og privat uddannelse og privat uddannelse er ikke inkluderet. Medarbejdere med uoplyst uddannelse indgår ikke i figuren.

Kravene til medarbejdernes kompetencer har forandret sig meget. Derfor er der også stor forskel på det formelle uddannelsesniveau hos nyligt rekrutterede medarbejdere og ældre medarbejdere i sektoren.

